

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul II Nr. 69

Sîmbătă 11 noiembrie 1972

16 pagini — 1 leu

Elevii participă cu entuziasm la acțiunea patriotică de recoltare

Spiritul de economie

A ști să chivernisești banul public, a ști să folosești eficient timpul pe care îl investești într-o activitate social-utilă, precum și efortul pe care îl depui pentru realizarea unui produs este, până la urmă, la fel de important cu a ști să-l produci. Spiritul de economie devine, astfel, un atribut al inteligenței, un semn al civilizației contemporane. Pentru că în orice domeniu de activitate în care sînt investite fonduri bănești și se cheltuiește energie umană se investește o parte din avutul nostru, al tuturor, se cheltuiește o parte din munca noastră, a fiecăruia. Nu putem privi, deci, cu nepăsare nici ce se cheltuiește, nici cît și nici cum se cheltuiește, după cum nu putem fi indiferenți nici față de cum se muncește, sau cît și ce se muncește. Vrem și putem să atingem mai curînd obiectivele pe care ni le-am propus. Vrem și putem să ne bucurăm cu un ceas mai devreme de binefacerile civilizației pe care o ridicăm pe aceste meleaguri. Din întreprinderile bucureștene a pornit cu cîteva luni în urmă chemarea cu un înalt conținut patriotic și cetățenesc de a realiza mai repede și mai bine planul cincinal în patru ani și jumătate. Chemarea a avut un ecou puternic în conștiința fiecăruia dintre noi. Țara întreagă, într-o caldă solidaritate umană, s-a angajat într-un efort fără precedent de a îndeplini țelurile propuse. În această acțiune de rezonanță populară și semnificație cetățenească, școala se află acolo unde îi este menirea ei firească. Prin tot ceea ce întreprinde, școala educă tînăra generație în spiritul gospodăresc, al chiverniselii, al păstrării bunurilor incredîntate de statul nostru spre folosință: imobil, mobilier școlar, aparatură de laborator, material didactic, manuale. Bugetul unei școli, gestiunea ei, buna gospodărire, ea și spiritul de ordine, disciplina, curătenia, grija pentru avutul obșteșc sînt calități intrinseci ale omului, pe care îl modelăm încă de pe băncile școlii, și parte integrantă din marea gestiune a țării. Învățăm de la cea mai fragedă vîrstă, din faptele de zi cu zi, din fiecare lucru, oricît de mărunț, știința și arta chiverniselii, ne formăm o gândire economică la scara republicii. Școala este însă și unul din marii beneficiari ai viitoarelor obiective aflate în curs de construcție sau pe planșa proiectanților. Chiar din acest stadiu pot fi reanalizate în acest spirit unele dintre viitoare obiective școlare. Este, așadar, o datorie cîtățenească să facem din fiecare școală, din fiecare cadru didactic, din fiecare elev un participant conștient la bătălia pentru folosirea judicioasă a fiecărui ban investit într-un obiectiv școlar.

NICOLAE SORIN

31.430 de elevi de la școlile generale și liceele de cultură generală ale județului Prahova au efectuat, cu începere de la 15 septembrie 1972, 180.000 de zile de muncă patriotică pe ogoarele C.A.P. și I.A.S. din județ. Contravaloarea muncii prestate de

MUNCĂ PATRIOTICĂ

elevii prahoveni se ridică la aproximativ 1.000.000 lei. Fiecare unitate școlară a realizat venituri de pe urma acestei acțiuni patriotice, între 10—70.000 lei, care vor fi folosite la autodontarea școlilor respective.

Sînt cifre care vorbesc despre contribuția școlilor prahovene la efortul întregului nostru popor, răspunzînd la chemarea partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Egalizarea șanselor

Problemele învățămîntului au ieșit de mult din cadrul limitat al discuțiilor între specialiști, pentru a interesa cercuri tot mai largi ale opiniei publice. Este un fapt normal: școala este astăzi, în întreaga ei desfășurare și nu numai parțial, școala poporului și nu a unor categorii privilegiate de cetățeni. Este deci dreptul (iar progresul vertiginos al științei și al tehnicii implică și datoria) fiecărui membru al societății să se întrebe în ce măsură școala poate astăzi să-i ajute lui, sau copiilor lui, pentru a se încadra cît mai bine în ritmul vieții, pentru a mări cît mai mult eficiența participării la munca întregului popor.

Studii tot mai numeroase sînt consacrate structurii școlii, utilizării optime în procesul de învățămînt a tuturor mijloacelor puse la dispoziție de noile descoperiri tehnico-științifice, rolului pe care școala îl joacă în societatea de astăzi.

Nu am de gînd să măresc numărul acestor studii. Dar nu mă pot opri să atrag atenția, pe deplin conștient că nu sînt primul care fac acest lucru, asupra unei probleme prea adesea dezbătute aici și pretutindeni. Este vorba de încadrarea în condițiile cele mai bune a tuturor în procesul de învățămînt, de înlăturarea rebuturilor, în ultimă analiză de egalizarea șanselor tuturor participanților la acest proces de instruire și de educare.

Toți au posibilitatea de-a intra în școală, dar nu toți sînt la fel de pregătiți pentru viața în școală: nu au toți aceeași aptitudine pentru urmărirea lecțiilor, sau pentru a întreține un dialog cu educatorul. Aceste diferențe sînt datorate nu unor diferențe de structură a inteligenței, ci unor diferențe în cantitatea de informații cu care copiii vin înarmați la școală. Această cantitate de informații provine exclusiv din mediul în care acești copii au trăit și diferențele se explică ușor.

O egalizare a șanselor trebuie neapărat operată, și ea trebuie să precedă ciclul școlar.

Grădina de copii este locul unde această acțiune trebuie întreprinsă. Frecventarea acesteia ar deveni, în aceste condiții, obligatorie. Stagiul în grădina de copii ar fi un adevărat stagiul de învățămînt preșcolar, cu pedagogia adaptată vârstei respective, în consecință, membrii personalului unei astfel de instituții nu vor mai avea rolul de supraveghetori, ci ar fi selecționați în urma unei pregătiri speciale. De relațiile care se vor stabili între ei și micii cetățeni, de atmosfera pe care vor ști să o creeze în acest mediu limitat pe care îl constituie grădina de copii, poate depinde întreaga evoluție ulterioară a acestora.

Și pentru că am ajuns cu analiza pînă aici, de ce nu ne-am gîndi oare, pentru a grăbi acest proces de egalizare, și la o grădina pentru părinți?

Lionel Niculescu

RĂSPUNDERE FAȚĂ DE AVUTUL OBȘTESC

Intregul nostru popor a primit cu entuziasm Proiectul de norme ale vieții și muncii comunistilor, ale eticii și echității socialiste elaborat de Conferința Națională a P.C.R. În toate sectoarele vieții noastre sociale, de la cel mai important post în economie și pînă la ultima vecigă a vieții economice, oamenii muncii, în frunte cu comunistii, manifestă o mare grijă pentru sporirea și înflorirea continuă a avuției naționale. acționează în vederea gospodăririi eficiente a mijloacelor și resurselor societății noastre, lupă cu fermitate și consecvență împotriva neglijenței și risipei, împotriva tuturor manifestărilor care duc la irosirea averii obștești.

Aparent munca noastră nu ar avea nici o tangență cu acest imperativ al timpului. Privită însă în totalitatea semnificației ei, munca pedagogului cu generațiile tinere se leagă direct de această cerință. Școala pregătește specialiști în toate domeniile. Tineretul este schimbul de miine al economiei noastre, al științei și culturii, ce se conturează în coordonate noi, nevăzute, fărurile poate de mulți ca noi doar în vis.

Tineretul nostru — elevii sau studenții, ucenicii sau tehnicienii — așteaptă de la educatori răspunsuri majore ale vieții cu care abia se identifiacă. Instrucția și educația, formarea unei generații în lumina cerințelor noi impuse de normele eticii și echității socialiste — iată rostul muncii noastre — esența și idealul muncii de dascăl.

Să înveți pe tînăr să-și iubească patria, poporul, mi se pare că în zilele noastre înseamnă să-l faci să manifeste și o viziune nouă asupra vieții, muncii, societății.

Hărnicia trebuie coordonată cu pasiunea pentru muncă, pentru asigurarea unui volum crescut de valori materiale și spirituale cerut de societatea noastră. Școala, facultatea, laboratorul, atelierul, căminul sau internatul în care își duc activitatea tinerii patriei noastre constituie pentru dascăl un bun mijloc de a-i educa pe aceștia în spiritul griii fa-

ță de bunurile materiale ce alcătuiesc patrimoniul avuției naționale. Să păstreze și să folosească civilizat baza materială asigurată de statul nostru, să contribuie prin munca proprie la amenajarea, înfrumusețarea și dotarea acestei baze, sint sarcini de mult intrate în practica școlii noastre. Este o obligație majoră ce revine fiecărui cadru didactic să facă cunoscut tînărului ce înseamnă în bugetul statului partea de cheltuieli afectată acestei baze materiale.

Sistemul educațional are, însă, în vedere și o altă latură a acestei probleme. Sporirea griii și răspunderea elevilor, studenților față de avutul obștesc vor insufla tînărului simțul gospodăresc, simțul practic. Răspunderea formată va influența atitudinea lui, iar miine, cînd va deveni factor activ al economiei naționale, va contribui direct la înflorirea societății și va îndepărta din comportamentul său nepăsarea, neglijența, indiferența, în fața multiplexelor forme în care risipa sălășluiește.

Acțiunea școlilor și facultăților din țara noastră de a organiza activitatea de muncă patriotică cu elevii și studenții pe ogoarele gospodăriilor și cooperativelor agricole a constituit un bun prilej de a verifica rodul și valențele educației tineretului în acest spirit al griii și răspunderii față de avutul național.

Confrunțați cu munca în condiții atmosferice uneori grele, tinerii noștri au avut satisfacția unei realizări depline, aducîndu-și la timp contribuția nevăzută nici chiar de ei.

Satisfacția muncii utile, cu rezultate vizibile imediate, a entuziasmat pe tineri, iar nouă ne-a prilejuit un moment de verificare a multiplelor posibilități educaționale.

Să facem dar din școlile noastre grădini ale hărniciei și frumosului, sere fertile în care sub privirile atente ale dascălului să crească roada nouă, minunatul produs al zilelor de astăzi.

ADRIAN BELDEANU

HORA CORIOLAN

Culesul porumbului

ÎNVĂȚĂMÎNTUL GENERAL ÎN PERSPECTIVA VIITORULUI

Literatura prospectivă din ultima vreme — și cea pedagogică — abundă în păreri privind „educația și învățămîntul viitorului”. Obiectivitatea mă obligă să remarc că marea majoritate a acestor păreri coincid în descrierea unor „stări viitoare” foarte spectaculoase ale actualului sistem de învățămînt și pregătire a cadrelor. În treacăt fie spus, în multe din variantele menționate conceptul de „învățămînt general”, cu sensul pe care-l cultivăm astăzi, își modifică sau chiar își pierde semnificațiile. Într-o definiție apro-

ximativă, „învățămîntul general” este fundat pe credința că toți membrii societății trebuie să se „antreneze”, înainte de a intra în activitatea productivă — în mod direct sau indirect — o perioadă dată, aceeași — în principiu — pentru toți, în condiții fixate de societate pentru ca acest „antrenament” să fie cât mai eficient, din cit mai multe puncte de vedere. În zilele noastre, expresia — cu nuanță sportivă — de „antrenament”, se reduce adesea la însușirea unui stoc de cunoștințe, pe care generația „matură”, a educatorilor, le consideră necesare pentru „formarea” urmașilor-educati. Pentru simplitatea raționalității, să nu discutăm în detaliu conținutul acestui fișier, deși evoluția lui în timp este suficientă spre a demonstra cită nesigurantă se ascunde în dosul certitudinii cu care generații întregi au „prescris” ceea ce era „absolut necesar” pentru „cultura generală”, „de specialitate” etc. Conceptul însuși de „cultură generală”, legat de „ce trebuie să știe omul” și de „ce trebuie să dea școala omului”, ar justifica colocolii întinse. Ideea, însă, a acestui „antrenament”, înaintea producției sociale, pare să fie pusă în discuție în viitor. Pentru un învățămînt diferențiat, individualizat, întemeiat pe dialogul cu calculatorul, desfășurat continuu, fără „clase”, „vacanțe” etc., termenul de „general” își schimbă sensul: acesta pare mai degrabă acordat subiectului — elevul — decît obiectului — „materia”, obiectul, metoda etc. „Educația permanentă”, care în viitor va fi probabil asociată cu „creația permanentă”, va da noțiunii de învățămînt un alt sens. Relația dintre instruire și creație va avea, probabil, caracterul de sistem, cu legături reciproce, în care instruirea

face posibilă creația-producția, iar nivelul creației-producției cere instruire. Legătura cu producția, cu viața, va fi asigurată prin însăși structura acestui sistem, ce se regiează automat. Într-un mod figurat, școala va fi obligată să „țină pasul” cu viața, dar, în același timp, și viața va fi stimulată să „țină pasul” cu școala și cercetarea științifică. Limitele dintre învățămîntul „general” și „alte tipuri” de învățămînt vor fi precizate nu atît prin instituții, cit prin conținut: și poate, că, în această perspectivă, învățămîntul general va fi mai legat de ceea ce în pedagogia modernă se numește „stadiul instrumental”¹, domeniul ce va fi, probabil, cel mai extins în următoarele decenii, urmînd să-și înglobeze spații largi ale matematicii, informaticii, comunicațiilor (semioticii informaționale etc.), limbilor străine, metodologiei științelor experimentale, teoretice, de acțiune etc. Distincția dintre „stadiul instrumental” și „stadiul operațional”, cu nivelele acestora, va apare probabil mai puțin categorică decît pare astăzi: este de așteptat ca aplicațiile — date de educator sau create de subiect — să fie mult mai legate de așa-zisa „teorie” decît ne-a obișnuit învățămîntul tradițional. Personal, am mari rezerve în stabilirea ca obiectiv al educației, a creării „specialistului cult”. În orice caz, însă, se pare că acesta nu va intra direct în cîmpul de acțiune al urmașilor prospectivi ai „învățămîntului general”...

Rezultă că, în învățămîntul viitorului, noțiunile de „învățămînt general”, de „durată standard a acestuia”, de „segmentare” — de tipul 3-3-4, 3-5-2, 4-4 etc. — nu își găsesc acoperirea. Fiecare viitor elev își va găsi, sub îndrumare competentă, „traectoria” optimală a-

cordată structurii lui și „convenții sociale” a grupului în care va fi încadrat.

În terminologia cercetării viitorului, ceea ce am schițat pînă acum este un „scenariu-obiect” sau, eventual, „scenariu-obiectiv”. El cuprinde, într-o manieră operantă, imaginea globală a viitorului. Detalierea acestui scenariu este, poate, posibilă, și este sigur profitabilă pentru o demonstrație didactică. Cîmpul de incertitudine în care se operează este însă atît de mare, „evantaiul” de variante posibile atît de larg, încît, personal, orice plus de amănunte mi se pare prea discutabil — chiar pentru prospectivă... Întrebărilor de tipul „cîți elevi vor fi în anul... la mijlocul materiei la geografie”, sau „cite ore — sau programe — de geografie, se vor învăța în anul...” li se poate răspunde în multe moduri, condiționate de o serie întregă de alți factori, cu evoluții, de asemenea, multiple. Astfel de întrebări nu sînt întrebări legate în mod esențial de acțiunea de astăzi, și, după întrebarea mea, deci, ele nu trebuie să facă parte din conținutul tematicii eventuale a studiilor de prognoză. O întrebare corect pusă, în spiritul științei despre viitor, ar fi, cred, următoarea: ce trebuie făcut astăzi, pentru ca în viitor să nu se simtă în „criză” cunoștințele de geografie. Cred că răspunsurile la această întrebare pot fi schițate și în afara estimărilor laborioase — și discutabile — privind cifrele menționate înainte. Cu prețul altor studii, poate tot atît de laborioase, dar altfel orientate.

MIHAI BOTEZ

1) G. Mialaret, „Introduction à la Pedagogie”

Strădania anilor

Titlul nu-mi aparține. Anul trecut Inspectoratul școlar județean Satu Mare, Casa corpului didactic au editat un pliant intitulat astfel și care prezenta cîțiva dascali merituoși dintre „cei care pleacă”... Era un omagiu adus întregii generații de oameni care și-au consacrat viața și activitatea scopului nobil de luminare a maselor.

Unul dintre cei 22 învățatori, educatoare sau profesori prezenți este și GAVRIL BOLDEA.

Născut la 5 martie 1909 în comuna Bocșa, județul Sălaj, Gavril Boldea — unul din cei șase fii ai unei familii de țărani — s-a hotărât să urmeze Școala normală din Zalău, devenind, din 1928, învățator.

În condițiile învățămîntului de atunci, tînărul învățator și-a început apostolatul pe meleaguri sălăjene la Siciu, Panic, Bocșița, Bodia, Buciumi. La lumina zilei sau seara la luminare și lampă i-a învățat buchiile cărții pe micii fii de țărani care, de cele mai multe ori, veneau la școală de la distanță de cîțiva kilometri și, atunci cînd ajungeau în clasă, găseau o sobă încălzită de multe ori cu lemne tăiate de către „domnu” învățator...

În această perioadă a contribuit la înființarea Asociației intelectualilor de pe Valea Agriului, afiliată societății ASTRA.

Reforma învățămîntului l-a mobilizat încă o dată, G. Boldea înscriindu-se printre primele cadre didactice care i-au înțeles menirea și care au participat cu ardoare la transpunerea ei în practică. Astfel, în 1949, cadrele didactice din Bocșa — în frunte cu directorul școlii, Gavril Boldea — au funcționat timp de un an școlar la o clasă înființată voluntar și gratuit pentru a da țării, cu o promoție mai repede, absolvenți apti pentru a învăța la școli profesionale sau licee, ori pentru producție.

Două decenii a funcționat la Școala generală din Supurul de Sus, județul Satu-Mare, unde, alături de îndeplinirea exemplară a atribuțiilor profesionale, specialitatea geografie, biologie și agricultură, s-a remarcat prin înființarea și conducerea uneia dintre primele pepiniere școlare din fosta regiune administrativă Maramureș.

Trecerea la învățămîntul general de 8 ani, ca și construirea unei clădiri noi a școlii din localitate, participarea la înființarea Muzeului satului și altele au fost evenimente la care a contribuit cu aceeași pasiune de om și dascăl.

În 1962 — ca urmare a activității entuziaste înscrise în transformările dinamice ale vieții satului socialist — Consiliul de Stat i-a acordat Medalia în cinstea încheierii cooperativizării agriculturii.

Îndrumător activ și perseverent a peste 8 000 elevi între 1928 și 1971, de-a lungul a peste 40 000 de ore de clasă și de activități practice, fără a adăuga alte mii de ore de alfabetizare, ca răspuns la chemarea partidului de a lichida racilele trecutului, Gavril Boldea a fost mereu conștient de exemplul personal pe care trebuie să-l dea oamenilor din jur în viața personală, familială, profesională, socială.

Intr-o zi, un inginer, repetîndu-mi numele, mi-a conștientat că acesta îi amintește de omul care i-a pus prima dată condeiul în mînă și tăblița în față, în urmă cu cîteva decenii în Buciumi, sus pe Meseș... că nu-l va uita niciodată și că ar vrea să știe cum arată acum, dacă mai este... I-am răspuns că mai este și i-am arătat o fotografie a unui dascăl cu părul alb, cu fața brăzdată.

SORIN BOLDEA

Școala în pas cu revoluția tehnică

CUM ÎNȚELEGEȚI

conceptul de modernizare?

Cel mai adesea, în problema modernizării învățămîntului se pronunță teoreticienii. Am ascultat și am auzit mai rar opinii formulate de către cei chemați să infaptuiască practic acest proces, de către învățătorii și profesorii care lucrează direct în școală. Scopul rîndurilor de mai jos este tocmai acela de a face loc părerilor privind modernizarea pe care le au cei chemați s-o aplice în practica învățămîntului. Am invitat, de aceea, la o discuție pe această temă pe profesorii bucureșteni Florin Deac, Ion Mocanu, Ion Antoniu, Ion Ilie, I. Dișuleasa, Rodica Roșeanu, Georgeta Stănculescu și Paula Litman. Iată opiniile lor:

I. Mocanu: Răspunsul la această problemă trebuie să fie raportat, după părerea mea, la profilul școlii. Fiindcă, una înseamnă a moderniza atunci cînd e vorba de o școală generală de 10 ani și alta atunci cînd vorbim despre modernizare în învățămîntul liceal. Pentru școala generală de 10 ani, caracterul de modern este legat de capacitatea acesteia de a pregăti forța de muncă necesară societății și de activitatea noastră în cabinet, atelier și laboratoare. Absolventul școlii generale de 10 ani încadrat în producție trebuie să facă față cerințelor profesionale din toate punctele de vedere. Deci, încă din clasele mici, modernizarea învățămîntului trebuie să fie privită prin prisma integrării rapide a absolventului în viața socială.

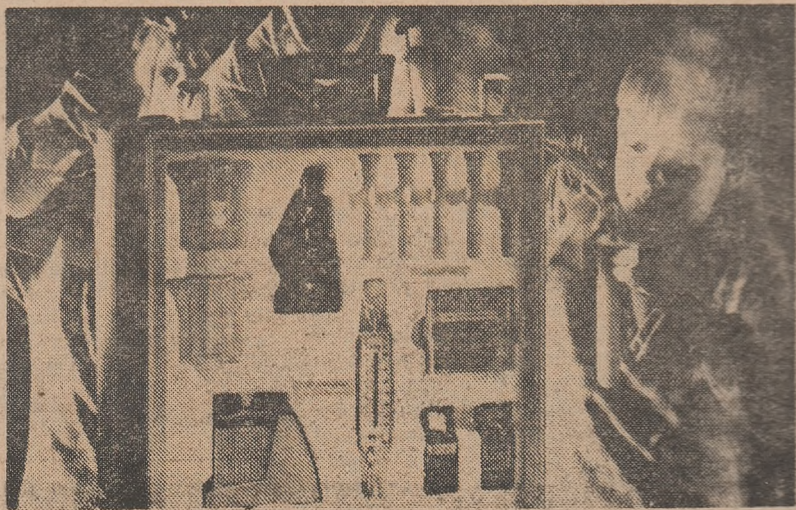
Red.: Disocierea mi se pare discutabilă.

I. Antoniu: Aș vrea să prezint problema în altă manieră. Un învățămînt modern este acela care răspunde comenzi sociale. O școală este modernă în măsura în care poate contribui la realizarea scopurilor propuse de societate. Revoluția științifică pe plan mondial duce la modernizarea conținutului învățămîntului. Ca urmare a exploziei informaționale, cresc exponențial cunoștințele în toate domeniile. Posibilitățile de transmitere și reținere sînt totuși limitate. Deci, pe de o parte, ar trebui să se selecteze din conținut acele noțiuni care au valoare metodologică și să se renunțe la alte noțiuni care nu au importanță deosebită și nu pot contribui la înțele-

gerea unor probleme din domeniul înrudite. Iar, pe de altă parte, modernizarea presupune o revizuire a tehnicilor de însușire a cunoștințelor. Totodată consider că un învățămînt este modern în măsura în care se adaptează la noile transformări privind dezvoltarea psihosomatică a tîneretului.

F. Deac: Toți avem impresia că știm ce este modernizarea învățămîntului. Practic însă, pentru cei mai mulți, noțiunea rămîne destul de vagă. După opinia mea, modernizarea este un proces complex cu aspecte multiple. Unul dintre acestea

privește programele care, deși conțin elemente moderne, sînt încă la un anumit punct de factură clasică. Ceea ce nu înseamnă că un profesor nu le poate preda în spiritul exigențelor învățămîntului modern. Un alt aspect privește metodologia și tehnologia predării. Cred că aici este haosul cel mai mare. Toți vorbim de problematizare, învățare prin descoperire, algoritimizare etc., dar puțini sînt aceia care cunosc cu adevărat tehnologia predării în spirit modern. Fiindcă nu există un criteriu limpede pentru stabilirea calității de modern. Mi se pare că acesta trebuie să constea în capacitatea de a-i face pe elevi să înțeleagă mai bine și mai mult. În sfîrșit, un alt aspect foarte important, constă în modernizarea mijloacelor de predare. Dacă noi, profesorii, putem face ceva pentru a contribui la modernizarea programelor, a conținutului predării, dacă putem face multe în ceea ce privește tehnologia predării în general, în ceea ce privește mijloacele de învățămînt sîntem nevoiți să ne limităm la ce avem. Dar, dincolo de toate acestea, mi se pare de primă urgență ca profesorii să clarifice ideea de modernizare.

Trusa de chimie pentru experiențele de bază

AGENDA

ERA SOCIALISTA

SCURTĂ ȘTIINȚĂ ȘI ȘTIINȚĂ POLITICĂ
ȘI ȘTIINȚĂ DE ȘTIINȚĂ ȘI ȘTIINȚĂ POLITICĂ

NUMĂR
1972 NR. 10

CONTINUT
PROBLEME
SOCIALE

1972

NUMĂR
1972 NR. 10

CONTINUT
PROBLEME
SOCIALE

1972

4(12)1972

„Octombrie 1917 — începutul unei noi epoci istorice”, materia- lului festiv al revistei, este prile-

juit de împlinirea a 55 ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, relevând semnificația acestui important act istoric pentru evoluția ulterioară a societății umane.

În articolul „Sistemele informatică în procesul conducerii” — inginer dr. Paul Constantinescu — se relevă importanța sistemului informațional și a întrebun- tării echipamentelor electronice de calcul în organizarea și conducerea vieții economice și sociale. Introducerea sistemului informațional integrat nu angajează doar responsabilitatea specialiștilor în informatică, acțiunea trebuie să mobilizeze factorii de conducere și decizie de la fiecare nivel ierarhic în vederea introducerii și aplicării noului sistem.

În cadrul rubricii „Consultări” prof. univ. Sergiu Tamas scrie despre „Știința conducerii societății socialiste”, abordând probleme care implică caracterul politic și problematica științei conducerii. În sistemul nostru social conducerea științifică are funcția „de a asigura armonizarea resurselor materiale și umane ale societății, ceea ce presupune studii-

erea corelațiilor optime dintre diferitele subsisteme”.

„Natura umană între doctrină și concept” este obiectul articolului lui Nicolae Lotreanu, autorul oprindu-se asupra a două aspecte „Condiție și esență umană, și „Obiectivare și alienare” care explică natura umană prin prisma mai multor concepții, accentuând că în perspectivă dialectică revoluționară „se înfățișează ca o structură simultană și variabilă, omul fiind simultan ființă socială și naturală.”

Ion Iuga și Marin Nedelea dezvoltă tema de mare interes „Contradicțiile în dinamica vieții sociale”.

O viziune de sisteme în conducerea planificată semnează, Teodor Brates, dr. în economie.

„Viața internațională” este ilustrată în acest număr prin intervenția lui Cristian Popișteanu, referitoare la „Statele Unite ale Americii — Bugete electorale”.

O caldă pledoarie pentru „Onoarea de scriitor” realizează Mihai Beniuc în articolul cu același titlu — subînțelegând — onoarea de a fi scriitor comunist.

Știri

● Luni, 6 a XI-a 1972. Cabinetul de socialism științific al Facultății de filozofie din București, a organizat o interesantă dezbatere pe tema: „Modalități de integrare a documentelor Conferinței Naționale a P.C.R. în predarea socialismului științific”.

Au participat numeroase cadre

didactice universitare, cercetători, profesori de liceu, studenți elevi

● Ultimul număr al revistei Forum este consacrat metodicii predării științelor sociale.

Refinăm din sumar: „Folosirea documentelor de partid în predarea științelor sociale”, de Constantin Vlad, „Metodologia și metodică în contextul preocupărilor actuale privind creșterea eficienței predării științelor sociale”, de

Gheorghe P. Apostol, „Predarea științelor sociale în concepția pedagogiei moderne”, de Marin Vișan, „Corelarea cunoștințelor din domeniul științelor sociale cu cele însușite de elevi la alte discipline”, de Valdemar Popa, „Metode și mijloace de combatere a concepțiilor mistice, religioase în lecțiile de științe sociale”, de Vasile Asănăchescu, „Practica social-politică și spiritul novator în filozofie” de Alexandru Florian, și altele.

VĂ RECOMANDĂM:

● Editura politică a editat în ultima vreme o serie de lucrări menite să sprijine pe propagandiști și pe cei care studiază, în cadrul învățămîntului politic, documentele de partid și de stat, statutul P.C.R. și alte probleme de materialism istoric, economie politică, filozofie, construcția de partid sau privind istoria clasei muncitoare din România:

Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. vol VI:

*** „Presa muncitorească și socialistă din România” volumul III, 1917—1921, partea I.

*** „Comuna din Paris și mișcarea revoluționară și democratică din România!”.

Mircea Malița: „Teoria și practica negocierilor”

Tudor Olaru: „Comunistul”.

Ovidiu Trăsnea: „Curenți și tendințe în politologia contemporană”

Victor Săhleanu: „Știința și filozofia informației”

Petru Ispas: „Și a venit ziua...”

*** „Știința și ateism”

Nicolae Kallos, „Ideologie și știință”

Călina Mare:

M. Mușat, „Viața politică din România — 1918—1921”

I. Ardeleanu:

Ștefan Voicu: „Pagini de istorie socială”

M. Bădea „Răscoala țăranilor din România — 1907.

I. Ilincioiu:

Clara Cușnir-Mihailovici Floarea Dragne, Gheorghe Vuc: „Mișcarea muncitorească din România. 1916—1921. Crearea Partidului Comunist Român”.

George Bianu: „Din dosarele marilor procese politice”.

*** „Rolul conducător al partidului în întreaga viață politică economică și socială”.

*** „Dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului”

*** „Națiunea socialistă”

*** „Documente privind istoria mișcării muncitorești și socialiste din România (1821—1878: 1893—1900; 1910—1915: 1916—1921)”

● Editura didactică și pedagogică publică noi broșuri în completarea manualelor școlare pentru anul învățămînt 1972—1973.

Romulus Căplescu: „Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în țările africane — solie a păcii și colaborării” (pentru elevii din anul IV-liceu și cl. a VIII-a — școala generală)

P. Popescu-Neveanu: Imperativele progresului și religia (completare la manualul de filozofie și socialism științific pentru elevii anului IV-liceu și pentru cl. a X-a — școala generală).

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII Nr. 69 din 11 noiembrie 1972

Rolul conducător al partidului în ansamblul sistemului democrației socialiste și în cadrul sistemului organelor de stat (1)

Rolul conducător al partidului în sistemul democrației socialiste reprezintă o legitate care acționează în toate țările socialiste. Ca orice legitate a construcției socialiste și această lege nu se manifestă într-o formă sau tendință „pură”, în mod uniform. mijloacele concrete, formele de manifestare a rolului partidului în cadrul sistemului democrației socialiste reprezintă o sinteză dintre necesitățile legităților generale și cerințele particulare izvorâte din practica revoluționară a fiecărui partid. Succesul alcătuirii armonioase a respectivului sistem, a îmbinării activității statale cu cea obștească în opera construcției și conducerii societății, a continuării adâncirii a funcționării democratice este indisolubil legată de înțelegerea particularului, de observarea împrejurărilor concrete în care se aplică generalul. Această corelație dintre general și particular în manifestarea legității, privind conducerea de către partid, este reflectată chiar de existența unuia sau mai multor partide în mecanismul democrației socialiste.

În literatura de specialitate din țările capitaliste — privind sistemele politice — se încearcă să se postuleze ideea că desfășurarea unei autentice democrații este indisolubil legată de existența unui sistem multipartit. Discuțarea acestui aspect excede temei abordate de prezenta lucrare, astfel, că în cele ce urmează ne vom rezuma să învederăm că esența unei democrații își are determi-

narea în natura de clasă a puterii de stat, în formele organizatorice de exercitare și realizare a acestei puteri și nu în numărul partidelor. Acest aspect este recunoscut clar și de unii doctrinari nemarxiști. Bunăoară, Michel Fabre arată că puterea socialistă este o putere unică și că acest „monism juridic nu este decit imaginea constituțională a unei societăți omogene în care abolirea proprietății capitaliste a înăbușat pluralitatea claselor și a lipsus monopolul unui singur partid”¹⁾.

Exercitarea rolului conducător nu reprezintă expresia unor doctrine subiective. El este rezultatul unui proces logic, obiectiv al dezvoltării României în perioada postbelică.

Partidul Comunist Român a fost singura forță politică care a fundamentat în mod științific, realist, drumul de dezvoltare a României, drum în jurul cărui s-au confruntat și înfruntat diverse opinii la sfârșitul secolului trecut și în primele decenii ale secolului al XX-lea. Justețea programului său, faptul că el venea în împlinirea năzuințelor națiunii române, a întrunit adevărate masele, a reușit să le unifice și să le conducă în lupta pentru cucerirea puterii politice.

După eliberarea țării noastre, dezvoltarea ei viitoare presupune un proces constant orientat de o forță politică caracterizată prin unitate de gândire, voință și acțiune. Rezolvarea problemelor cerute de constituirea și dezvoltarea social-economică a socialismului și, în cadrul acestei dezvoltări, de rezolvarea problemelor ridicate de fărâșirea unui sis-

tem politic democratic, presupun o largă perioadă de timp în care factorul hotărâtor, *sine qua non*, îl reprezintă tocmai exercitarea conducerii societății de către partid. Un sistem politic democratic corespunzător unicității și indivizibilității puterii clasei muncitoare presupune un mecanism unitar alcătuit din diversele structuri politice. Ființarea acestor structuri, angrenarea lor într-un sistem unitar, funcționarea lor democratică nu pot avea un caracter spontan. Aceste cerințe determină în mod logic, rolul conducător al partidului.

Caracterul de forță conducătoare, de nucleu central al mecanismului democrației socialiste nu este identic cu transformarea partidului într-un gen de organism de supraveghere și control privind funcționarea organelor de stat și organizațiilor obștești în sistemul democrației socialiste. Caracteristic pentru locul pe care îl ocupă în respectivul mecanism fi sint atât elaborarea liniei generale politice, liniei teoretice și practice, a metodelor de înfăptuire a acestei linii cît și angajarea directă în procesul de funcționare a sistemului democrației socialiste. Aceasta este o caracteristică nu numai a partidului nostru, ci a tuturor partidelor conducătoare din țările socialiste.

Doctrinarii burghezi contemporani afirmă că, indiferent dacă existența partidelor este consacrată în constituție sau în alte acte normative, indiferent dacă li se acordă un loc oficial sau oficial în organizarea politică a societății, partidele sint acelea care decid. Se vorbește chiar de o așa-zisă „partidocrație” în sensul unui regim politic în care puterea de decizie în problemele de guvernare aparține partidelor. Cît privește aspectele concrete ale rolului partidelor, în mod frecvent se vehiculează trei funcții: o funcție de încadrare (în viața politică), o funcție de informare (asupra politicii promovate), o funcție animatoare (prin intermediul căreia indivizii își exercită influența asupra gestiunii publice). Aceste teorii, ca și altele, au o notă comună, anume încercarea de a camufla caracterul de clasă al partidelor, faptul că ele reprezintă interesele unor anumite grupuri sociale și nu ale întregii societăți.

Spre deosebire de aceste teorii, marxism-leninismul pleacă de la concepția că rolul conducător al partidului este un atribut complex subsumînd activități multiple, concretizate în linii mari

PAVEL SUIAN

(Continuare în pag. a 11-a)

¹⁾ Michel Henry Fabre, Les formes de l'Etat socialiste, Dalloz, Paris, 1968, p. 42.

în îndrumare, control, sprijinire, angajare directă în înfăptuirea liniei politice generale. Aceste activități cunosc o continuă prefacere de la etapă la etapă, o diversitate de metode nu numai de la o etapă la alta, ci chiar de la domeniu la domeniu. Schimbările, prefacerile în conținutul și sfera respectivelor activități au la bază o concepție unitară, consecventă, științific-fundamentată, nu reprezintă soluții conjuncturale, de moment. Bunăoară, ca forță conducătoare și îndrumătoare a mecanismului democrației socialiste, Partidul Comunist Român urmărește cu consecvență organizarea și funcționarea unui mecanism susceptibil să asigure o desfășurare democratică a întregii vieți social-politice. În lumina acestei viziuni, în mod treptat a elaborat și condus procesul de continuă democratizare a aparatului de stat, împletirea tot mai strânsă a activității statale cu cea obștească, continua democratizare a procesului decizional în conducerea societății.

Această concepție unitară, unitatea întregului sistem al democrației, nu trebuie redusă însă la uniformizarea tuturor structurilor politice componente ale sistemului. Dimpotrivă, marele merit al conducerii de către partid constă în capacitatea lui de armonizare și canalizare a unei mari diversități funcționale în vederea atingerii unor scopuri unice, comune ale respectivului sistem.

Statornicind perspectivele statului, documentele de partid analizează, totodată, statul prin prisma fiecărei etape istorice date, în contextul istoric, ca parte integrantă a procesului de trecere de la capitalism la comunism, îl analizează prin prisma întregului ansamblu de condiții sociale interne și internaționale contemporane, dat fiind că rolul statului, formele sale de activitate, funcțiile, cât și baza sa socială se schimbă odată cu modificările ce apar în dezvoltarea societății. Partidul Comunist Român a indicat, în funcție de etapă, direcțiile principale de dezvoltare statală, de perfecționare a rolului și funcțiilor sale, de continuă adâncire a organizării și funcționării democratice a sistemului organelor de stat.

Printr-o serie de măsuri luate, partidul nostru a ferit ca organele de stat, părți componente ale mecanismului democrației socialiste, să se transforme într-un mecanism rupt de mase, cu un aparat de conducere izolat, deasupra lor, un aparat de deformare birocratică, contrară naturii socialiste a puterii.

Pe această linie se înscriu indicațiile și măsurile succesiv luate, în vederea aplicării neabătute a principiului centralismului democratic în activitatea și organizarea organelor de stat, în vederea transformării acestui principiu într-un mijloc de imbinare armonioasă a conducerii centrale cu larga autonomie a organelor locale și de conjugare a intereselor generale ale poporului cu interesele fiecărui membru al societății.

În rolul pe care partidul îl exercită în cadrul sistemului organelor de stat, în abate de aspectele abordate, o deosebită relevanță prezintă continua perfecționare a formelor organizatorice statale pentru ca statul să fie cu adevărat instrumentul principal în realizarea procesului revoluționar de transformare socialistă a societății.

În ultimii ani, pe linia evitării paralelismelor între organele de stat și partid, Partidul Comunist Român a luat o serie de măsuri care s-au concretizat, printre altele, în crearea unor organe, care sînt simultan organe de partid și de stat, precum și investirea unor cadre de partid cu funcții de răspundere și pe linie de stat. Avem în vedere faptul că primul secretar al comitetului județean este și președintele consiliului județean sau că unele organe, Consiliul Economic, Consiliul Culturii și Educației Socialiste sînt atât organe de partid, cât și de stat. Existența unui asemenea „cumul” de funcții și de atribuții nu este de natură să modifice raporturile dintre stat și partid sau să aducă atingere exercitării rolului de forță conducătoare a partidului în cadrul sistemului organelor de stat. Dimpotrivă, realitatea a vădit că prin intermediul acestei practici rolul conducător al partidului sporește și se exercită mai direct, controlul de partid devine mai calificat, se asigură o mai judicioasă folosire a cadrelor de partid și de stat, și o întărire a răspunderii cadrelor de partid pentru activitatea desfășurată de organele de stat.

La recenta Conferință Națională, printre măsurile viitoare de organizare și conducere politico-statală, s-a pus un deosebit accent pe o mai strînsă împletire a activității statului și partidului — cu evitarea suprapunerilor și paralelismelor — aceasta marcînd procesul logic al dezvoltării societății socialiste.

O altă direcție de manifestare a rolului conducător al partidului în cadrul sistemului organelor de stat este cel al controlului. Conducerea unitară de către partid, viziunea de ansamblu, constituie factorul hotărîtor în prevenirea și înlăturarea unor neajunsuri, în

înlăturarea tergiversării unor probleme sau activități, în întărirea răspunderii. Aceste rezultate ale controlului de către partid își găsesc explicația în faptul că respectivul atribut nu este echivalent doar cu o funcție de înregistrare ci cu o funcție constructivă, mereu creatoare, care are la bază atît experiența a ceea ce s-a făcut, cit și prefigurarea viitorului. Controlul exercitat de către partid urmărește stricta respectare de către toate organele de stat a principiilor de organizare și funcționare pentru a preveni orice tendință de denaturare sau ignorare a esenței socialiste a puterii de stat, urmărește modul cum este transpusă în viața de stat linia sa politică generală. Funcția de control asigură și conturarea unor prefaceri viitoare în domeniul statului, dat fiind că procesul de autoperfecționare nu se produce de la sine, în virtutea unor tendințe spontane, ci pe baza verificării practice a formelor organizatorice existente. Totodată, controlul de partid — acest atribut fundamental al exercitării conducerii de către partid — este și o cheazășie în calea unei prea dese sau nejustificate schimbări a structurilor organizatorice statale. Deși diversele structuri sociale și politice reprezintă momente în procesul dialectic al unei dinamici sociale, ele trebuie să prezinte totuși o anumită stabilitate relativă. Asigurarea unei astfel de stabilități este reclamată de procesul edificării construirii societății socialiste.

În fine, o deosebită importanță pentru realizarea rolului partidului în sistemul organelor de stat o prezintă problema recrutării și educării cadrelor din acest domeniu.

Sarcinile, din ce în ce mai complexe, ridicate de etapa actuală, consecințele evoluției tehnico-științifice contemporane reclamă tot mai mult încadrarea aparatului de stat cu specialiști care posedă serioase cunoștințe de specialitate, cu un ridicat nivel politic și ideologic, orientați în problemele privind conducerea societății. În vederea atingerii acestor dezederate, pentru a face din activiștii pe tărîm statal adevărați organizatori și conducători ai vieții social-economice, partidul nostru a luat, în mod treptat, o serie de măsuri, care și-au vădit eficiența practică. Din șirul acestora amintim indicațiile pe linia redistribuirii cadrelor, promovarea cu curaj a cadrelor tinere, temeinic pregătite, menite să împropăteze continuu activul de stat, sarcinile trasate cadrelor de conducere privind ridicarea neconținută a nivelului pregătirii lor ideologice și științifice, privind reciclarea, folosirea prin rotație a cadrelor în munca de partid și de stat.

(Urmare din pag. a VI-a)

Încă din anii școlii generale, profesorul cultivă în frageda comunitate de conștiințe în formare, odată cu iubirea de țară, cu dragostea de muncă și cu atașamentul fierbinte față de înfăptuirile revoluționare ale popoului, și un inepuizabil interes pentru istoria patriei. Desigur, nu ne închipuim că fiecare dintre micii noștri discipoli ar fi un Bălcescu sau un Iorga în devenire, deși dintre ei se vor ridica în mod sigur și istorici, precum și alți specialiști de valoare. Dar a le deschide accesul la înțelegerea fenomenelor istorice, a legăturilor dintre ele și a legilor obiective care le guvernează, acesta este un lucru posibil și necesar. Pentru mulți din ei, chipul dascălului de istorie va rămâne un însoțitor nelipsit pe drumul înfăptuirilor viitoare. Este o poziție de la care nimeni din noi nu este dispus să abdice.

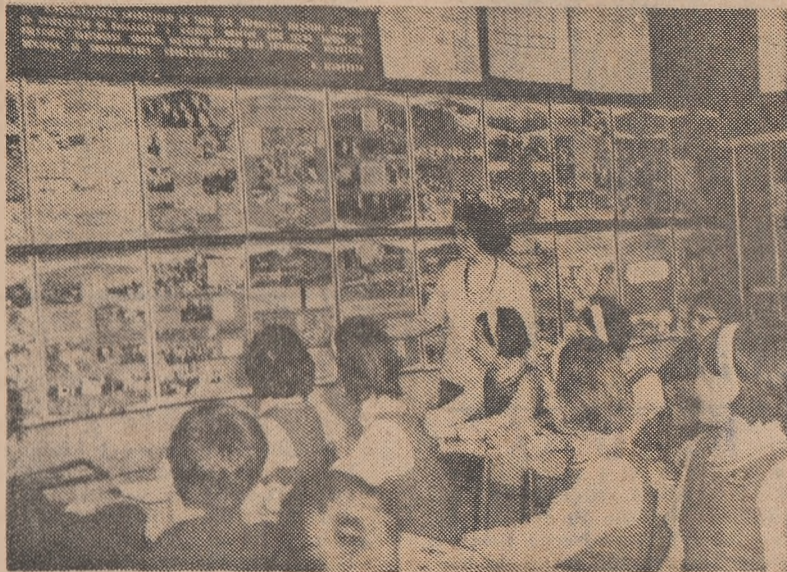
În cadrul unei intervenții ca cea de față nu pot fi atinse, firește, toate problemele legate de tema propusă. Dar unele aspecte preocupă în mod deosebit cadrele care predau istoria și care ar dori să se încadreze cât mai organic în acțiunea de modernizare a predării. Un astfel de aspect este generalizarea predării istoriei pe bază de izvoare. Cum s-ar putea asigura materialul necesar, la un nivel calitativ corespunzător, miilor de clase în care, potrivit planului de învățământ și programei, se predă simultan aceleași teme?

Mai întâi, ar fi necesar ca problema să fie trecută din sfera „punctelor de vedere” în cea a

deciziei. Aceasta s-ar putea materializa în îndrumări cu caracter normativ, neapărat sprijinite de măsuri tehnico-organizatorice adecvate. Bunăoară, de elaborarea și tipărirea unor culegeri de documente alese, organizate și comentate potrivit ordinii din programa analitică (la rîndul ei, susceptibilă de revizuire și înnoire). Asemenea culegeri ar putea completa manualul ca niște auxiliare separate, sau ar putea chiar să fie integrate în noile manuale.

Ar mai fi loc, în cadrul recitărilor sau al altor forme de perfecționare a pregătirii cadrelor de predare, pentru indicarea unor modalități concrete de pre-

dare la nivelul noilor cerințe. O demonstrație practică cu o clasă de elevi, bine pusă la punct, ar fi mai eficientă decît orice alt îndemn de a munci într-un chip nou. Realizarea unui număr de filme pe teme metodice ar putea revoluționa într-un timp scurt predarea istoriei pe plan național. Deosebit de utilă ar fi, în această ordine de idei, și menținerea unei legături cît mai strînsă între absolvenții repartizați în învățămînt și catedrele de specialitate și de metodică ale facultăților absolvite, care se preocupă, de bună seamă, de problemele modernizării predării.

In Cabinetul de istorie al Școlii generale nr.3, din București

Cîteva observații la programa de istorie a evului mediu pentru anul II (umanist)

Revista „Tribuna școlii” a publicat lista programelor școlare valabile pentru acest an școlar. Multe programe de istorie sînt noi și aceasta ne bucură deoarece sînt îmbunătățite.

Aș dori să fac însă unele observații în legătură cu programa de istorie pentru anul II, secția umanistă. Se știe că în noul an școlar este valabilă programa pentru clasa a X-a aprobată cu nr. 46.028/1969, dublîndu-se însă numărul de ore prevăzut la fiecare temă.

Mi se pare că, rezolvată în acest fel, problema se complică inutil și dă naștere la greutăți mari în dozarea materialului de

predat pentru foarte multe lecții.

În primul rînd, programa din 1969 este mult simplificată, ne cuprinzînd o mulțime de lucruri interesante și în condițiile a 2 ore pe săptămînă. De exemplu: „Imperiul Roman de Răsărit”, se oprește la secolul IX, tema „Statele feudale din centrul și estul Europei în sec. XIV-XV” prevede pentru Cehia numai războaiele husite, dar pot fi acestea înțelese fără prezentarea penetrației germane și activității lui Ian Hus?

Asemenea cazuri sînt aproape la fiecare lecție.

Alte teme ca: „Normanzii și Anglia”, „Formarea orînduirii

feudale pe teritoriul patriei noastre”, „Rusia și Polonia în sec. XVI și în prima jumătate a secolului XVII”, „Războiul de 30 de ani” sînt tratate într-o singură lecție în manualul rămas valabil. Dublarea numărului de ore la aceste teme nu mi se pare necesară și nici posibilă fără indicarea unui material bibliografic suplimentar.

În același timp, ar rămîne chiar și în condițiile predării istoriei evului mediu în două ore pe săptămînă, multe teme importante complet netratate: „Statele mongole”, „Imperiul Bizantin în secolele XII—XV”, „Imperiul habsburgic în prima jumătate a secolului XVI”, „Țările nordice sau scandinave”, „Oriental îndepărtat în secolele XIV—XVII”.

Cred că cea mai bună soluție ar fi — în condițiile folosirii aceluiași manual — aplicarea vechii programe care prevedea predarea istoriei evului mediu pentru clasa a X-a în două ore pe săptămînă.

Prof. ION ȘTEFAN
Babadag

naliza logică, sintaxa logică și semantica logică se disting de interpretările filozofice date de neopozitiviști sub forma „empiris-mului logic”, a idealismului logic conventionalist (în mod cu totul greșit înlocuit în caracterizările mai vechi cu „sintaxa logică”) și a idealismului semantic (la fel greșit înlocuit cu semantica). Numai această delimitare creează terenul obiectiv, atât pentru critica idealismului neopozitivist, cât și pentru valorificarea contribuției majore a unor gânditori ca R. Carnap, H. Reichenbach, K. Popper etc., la elaborarea și dezvoltarea logicii moderne și a concepției moderne despre esența și funcțiile teoriei științifice.

În acest spirit, distingem în esență trei momente principale în evoluția concepției neopozitivistice despre cunoaștere și despre valoarea teoriei științifice:

(1) Considerarea științei și cunoașterii ca ansambluri de propoziții referitoare la datele senso-

riale și verificate prin confruntarea cu „propozițiile protocolare”. Conform acestei teze, se ajunge la următorul raționament: întrucât „propozițiile protocolare” se referă la percepțiile subiective („fapte senzoriale”), nu la lucruri, certitudinea pe care o întemeiază este subiectivă, întrucât este certitudinea lui „eu percep că percep”;

(2) Considerarea științei și cunoașterii ca ansambluri de propoziții construite în mod convențional, independent de „propozițiile protocolare”. Carnap „radicalizează” teoria adevărului, renunțând la orice „corespondență”, adâncind subiectivismul prin trecere de la relativismul empirist la conventionalism: orice „dat” dispăre și atunci sistemul se poate constitui arbitrar. Este „principiul toleranței”: alegerea ipotezelor pentru construirea deductivă a sistemului lumii este arbitrar (R. Carnap, *Logische Syntax der Sprache*, Wien, 1934, pp. 44-45). În cunoaștere nu avem a fa-

ce cu lucruri și cu proprietățile lor, ci doar cu probleme de limbaj; criteriul adevărului propozițiilor este concordanța cu ansamblul propozițiilor stabilite anterior. Este „teoria coerenței”, construită (evident) pe absolutizarea noncontradicției formale și a autonomiei criteriului logic al adevărului.

(3) Pe la mijlocul deceniului al patrulea al secolului nostru, o dată cu constituirea semanticii logice, neopozitiviștii fac încercarea de a salva „principiul verificabilității”. Distincția între sens și semnificație — foarte utilă în logica și epistemologia modernă a fost folosită în scopurile metodologice neopozitivistice mai ales de către Carnap, care înlătură parțial limitarea formalistă a principiului verificării, înțelegerea lui la nivelul concordanței reciproce a propozițiilor unui sistem. Această „corectare” are loc în legătură cu elaborarea conceptului semantic de adevăr, concept ce nu trebuie confundat însă cu interpretarea sa filozofică neopozitivistă.

LOCUL ȘI ROLUL ISTORIEI ÎN EDUCAȚIA PATRIOTICĂ A TINERETULUI

Studiul istoriei, născut din dorința oamenilor de a-și cunoaște înaintașii și strămoșii, din nevoia popoarelor de a-și cunoaște obârșia, răspunde unei vechi preocupări. „Istoria — remarcă Nicolae Bălcescu — este cea dintâi carte a unei nații. Într-însa își vede trecutul, prezentul și viitorul”. Său, cum scria cronicarul Miron Costin... „Cu cele trecute să percepem cele viitoare”. Aceste adevăruri își păstrează valabilitatea nealterată de scurgerea vremii, dezvăluindu-și mereu sensuri noi.

Interesul pentru trecutul istoric are la noi o bogată tradiție.

În școala românească, istoria este un nesecat izvor de învățăminte pentru tineret. Însemnătatea ei a fost subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu care arăta că „este necesar să punem un mai mare accent pe cunoașterea de către tineret a trecutului de luptă al partidului și poporului. Să prezentăm permanent stările de lucruri din trecut, să reamintim cum a trăit clasa muncitoare, tineretul în

trecut, pentru că numai așa tinerii vor putea să înțeleagă mai bine realizările de astăzi, condițiile pe care le au”.

În cadrul sistemului unitar al predării științelor sociale în învățământul de stat, istoria patriei are menirea ca, alături de celelalte discipline, să contribuie la educarea patriotică a tineretului școlar. „Nu trebuie să scăpăm nici un moment din vedere — spunea secretarul general al partidului — necesitatea educării tineretului nostru în spiritul dragostei față de patrie, al hotărârii de a fi gata în orice moment să apere cuceririle revoluționare, independența și suveranitatea patriei noastre socialiste”. Lecțiile de istorie contemporană a României sînt menite să formeze elevilor conștiința marelui efort creator al poporului nostru, care, sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român, a obținut înfăptuiri epocale în construcția socialistă.

În fața noastră, a dascălilor de istorie, se ridică astăzi sarcina de a concepe într-un chip

nou munca prin care contribuim la formarea spirituală a tinerelor generații. În vederea realizării unei mari eficiențe, trebuie să tratăm trecutul în spiritul vremii noastre.

Tot mai mult își face loc în viața școlii mijloacele și tehnologia modernă, aparatul de proiectie și magnetofonul, cabinetul de istorie și cel de științe sociale, problematizarea lecțiilor și activitatea independentă a elevilor, care dau locul predării didactice, factologice, azi perimate. Înseamnă însă, oare, aceasta o diminuare a rolului ce revine profesorului? Iată o întrebare la care răspunsul nu poate fi decât negativ.

În primul rînd, nu trebuie să uităm că oricît de perfectă ar fi o tehnică, ea nu poate înlocui cuvîntul cald al dascălului comunist, patriot, expresie a unor profunde convingeri, generatoare la rîndul lor, de convingeri la elevi. Pe de altă parte, cunoștințele disciplinei pe care o predăm își capătă deplina valoare educativă numai prin raportarea lor sistematică la cerințele societății contemporane, prin legarea lor de viață, de făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate. Iar această sarcină revine direct omului de la catedră.

În al doilea rînd, în opera noastră de instruire, se cuvine să punem accentul îndeosebi pe latura formativă. Avînd în vedere marele dinamism al dezvoltării societății noastre, să ne ferim de clișee care mai tîrziu ar putea deveni o frînă, o limită.

Prof. S. ANTONIU
București

(Continuare în pag. a VII-a)

Promovarea de către Partidul Comunist Român a industrializării României într-o concepție unitară și de lungă perspectivă

Făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate presupune, înainte de toate, dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție, a industriei, agriculturii și a celorlalte ramuri ale economiei naționale. Congresul al X-lea al partidului, stabilind programul de dezvoltare a țării în perioada 1971—1975, a direcționat, totodată, începutul unei noi etape în evoluția societății noastre. Esența acestei etape de lungă perspectivă — așa cum s-a desprins și în Conferința Națională a partidului din Iulie 1972 — include printre elementele ce o definesc, pe primul plan, construirea unei economii avansate înzestrate cu o industrie modernă. Realizarea acestui deziderat necesită continuarea neabătută a procesului de industrializare a țării. „În centrul eforturilor întregului nostru popor — sublinia țovarul Nicolae Ceaușescu — va sta continuarea consecventă a industrializării pe baza cuceririlor revoluției tehnico-stiințifice contemporane”¹⁾. În concepția Partidului Comunist Român, industrializarea reprezintă un proces complex de formare a unui mecanism economic modern, multilateral dezvoltat, în cadrul căruia să se îmbine armonios industria, agricultura, transporturile și celelalte ramuri ale activității social-economice.

Concepția partidului nostru asupra industrializării s-a întemeiat și se întemeiază pe cunoașterea profundă a condițiilor și necesităților interne, a potențelor materiale și umane de care dispunem. Dezvoltarea intensă a industriei, ca element esențial al formării mecanismului economic modern și multilateral dezvoltat, a permis transformarea României dintr-o țară care se caracteriza printr-un nivel scăzut de dezvoltare a forțelor de produc-

ție și o repartizare neechilibrată a lor pe teritoriul țării într-un stat socialist în plin avânt, care se sprijină pe un nivel ridicat de dezvoltare a forțelor de producție, pe o economie modernă ce prefigurează contururile unei viitoare țări industriale, cu o cultură înaintată.

Concepțată ca un proces conștient și obiectiv, industrializarea din țara noastră s-a desfășurat respectând corelațiile și legitățile generale ale procesului respectiv²⁾. Ținând cont că factorii definitorii ai industrializării sînt tehnica masinistă și progresul tehnic, în țara noastră s-a împlinit procesul de constituire a ramurilor fundamentale ale industriei, adică a celor care asigură suportul material și tehnic al activității productive în societate, cu procesul creșterii cu

precădere a producției mijloacelor de producție față de producția bunurilor de consum. Totodată, faptul că revoluția tehnico-stiințifică exercită o influență deosebită asupra tuturor elementelor materiale ale forțelor de producție a necesitat dezvoltarea concomitentă și a ramurilor purtătoare ale progresului tehnic, paralel cu trecerea la industrializarea activităților din celelalte ramuri ale economiei naționale.

Industria, cunoscînd între anii 1950—1970 un ritm mediu anual de creștere de 12,9% (unul dintre cele mai înalte ritmuri din lume), a devenit ramura conducătoare în cadrul economiei naționale, asigurînd ponderea cea mai mare (peste 60%) în producerea venitului național. În anul acesta, de exemplu, producția industrială este de 21 ori mai mare decît în 1938. Ritmuri ridicate au cunoscut toate ramurile industriale, dar, în mod deosebit, ramurile industriale moderne. Astfel, producția industriei constructoare de mașini, ramură deosebit de importantă pentru menținerea dinamismului industrial și modernizarea continuă a întregii economii naționale, a fost în anul 1970 de 48 ori mai mare decît în anul 1938.

Ceea ce caracterizează concepția unitară și de lungă perspectivă a partidului nostru privind industrializarea este plasarea acestui proces pe coordonatele științei și tehnicii contemporane. O expresie a acestui fapt o constituie crearea sectoarelor moderne ale industriei, purtătoare ale progresului tehnic, ca: electronica, electrotehnica, mecanica fină, optica, petrochimia, producția de oțeluri fine etc. De asemenea, industria a contribuit,

VIOREL CORNESCU

(Continuare în pag. a IV-a)

În camera de comandă automată

prin diversificarea gamei de produse fabricate, la asigurarea creșterii în permanență a gradului de înzestrare tehnică a întregii economii naționale. Același proces de industrializare accentuată a activităților din celelalte ramuri ale economiei naționale.

Realizările obținute configurează faptul că în țara noastră s-a constituit o bază industrială modernă, capabilă să asigure o accentuată dezvoltare în perspectivă a economiei naționale.

Succesele obținute, stadiul în care ne găsim, ca și tendințele dezvoltării contemporane a producției materiale amplifică considerabil necesitatea continuării industrializării. În acest sens, industrializarea, orientată spre valorificarea cu maximum de randament a potențialului material și uman de care dispunem, reprezintă calea principală de dezvoltare a țării în perioada următoare, de ridicare a patriei noastre la un înalt nivel de civilizație și bunăstare.

Valențele unei asemenea concepții impun ridicarea industrializării țării pe o treaptă calitativ superioară, corespunzătoare nevoilor interne ale economiei naționale în plin avânt și necesităților de largire a relațiilor economice internaționale. Ținând cont de implicațiile revoluției tehnico-stiințifice contemporane, Congresul al X-lea al P.C.R. și Conferința Națională a partidului din iulie 1972, previzionând largirea și perfecționarea continuă a bazei tehnico-materiale a țării, au pus un accent deosebit pe intensificarea aspectelor calitative ale industrializării; ca urmare, față de ritmul mediu anual de 11,0-12,0% prevăzut pentru creșterea producției globale industriale, producția grupelor A va crește într-un ritm mediu anual de 11,7-13,0%, iar a grupelor B de 9,5-11,0%. Se asigură astfel creșterea prioritară a industriei grele, baza dezvoltării tuturor celorlalte ramuri ale economiei naționale și a introducerii rapide a progresului tehnic. Sarcinile actualului plan prevăd însă pentru construcțiile de mașini un ritm de dezvoltare comparabil cu cele mai dinamice realizări pe plan mondial. O atenție deosebită se acordă obținerii de produse de calitate superioară, introducerii în fabricație a noi produse cu parametri superiori, modernizarea altora, sistarea producției celor cu un nivel tehnic scăzut, extinderea masei de produse ce încorporează un volum sporit de muncă superior calificată. În acest sens, se prevede ca la sfârșitul actualului cincinal, aproximativ jumătate din producția industrială să fie reprezentată din produse noi și modernizate în cursul acestei perioade, iar pentru industria constructoare de

mașini, 63% din volumul producției să fie obținut prin fabricarea de mașini și utilaje noi sau modernizate.

Sarcini deosebite, având în vedere realizările științifice și tehnice contemporane, cunosc ramurile industriale producătoare de obiecte ale muncii, atât în direcția amplificării eforturilor pentru asigurarea necesităților crescînde de materii prime clasice, cât și prin sporirea produselor de sinteză, prin apariția și dezvoltarea rapidă a noilor ramuri industriale producătoare de înlocuitori și valorificarea maximă a tuturor bogățiilor naturale.

Accentul deosebit care se pune pe aspectele calitative ale industrializării în această etapă contribuie la perfecționarea structurii industriale a țării, prin dezvoltarea ramurilor care condiționează înzestrarea tehnică superioară a economiei și valorificarea eficientă a resurselor materiale, prin diversificarea și lărgirea bazei energetice, a producției de utilaje tehnologice complexe și de mașini-unelte de înaltă tehnicitate, prin creșterea producției de înlocuitori ai unor materii prime de bază, prin dezvoltarea producției bunurilor de consum.

Dezvoltarea într-un ritm intens a industriei contribuie, de asemenea, la creșterea gradului de folosire eficientă a forței de muncă pe plan național, la ridicarea gradului de civilizație și bunăstare a poporului, corespunzător cerințelor societății socialiste.

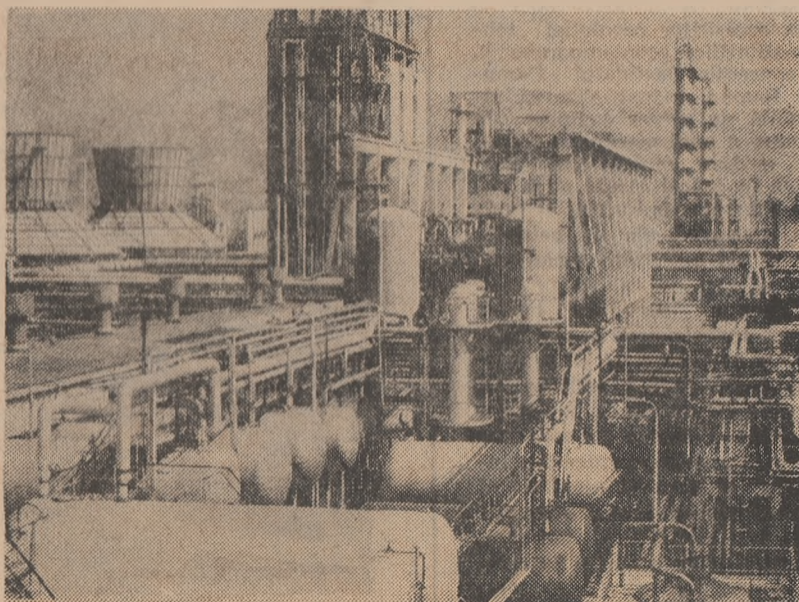
Profigurind evoluția economico-socială a României în deceniile următoare, Partidul Comunist Român concepe industrializarea ca parte integrantă a procesului de făurire a unei economii moderne, de edificare a so-

cietății socialiste multilateral dezvoltate. În programul partidului, privind dezvoltarea patriei noastre în deceniile următoare, se pune un deosebit accent pe dezvoltarea industriei, prevăzându-se pentru perioada 1976-1990 un ritm mediu anual de creștere industrială de 9-10%, ritm ce va asigura obținerea unei productivități industriale de 6-8 ori mai mare ca în 1970. Paralel cu această creștere cantitativă, „se va intensifica procesul de modernizare a structurii industriei, punându-se un accent deosebit pe dezvoltarea energiei nucleare, a siderurgiei oțelurilor superioare. Ponderea industriei constructoare de mașini și a industriei chimice în totalul producției industriale urmează să ajungă la 55-60%⁽³⁾).

Atît în planul cincinal în curs de desfășurare, cît și în programul de perspectivă al dezvoltării economico-sociale a țării se desprinde ca o linie directoare, fundamentată științific, continuarea dezvoltării industriale a țării. Intensificarea acestui proces, îndeosebi a laturilor calitative ale lui, va avea ca rezultat transformarea României într-o țară industrială, cu o economie complexă, plasarea țării noastre în rîndul statelor dezvoltate industrial.

Note bibliografice :

- 1). Nicolae Ceaușescu : „Raport la cel de-al X-lea Congres al P.C.R.”, Editura politică, București, pag. 17.
- 2). Ioan V. Totu : „Industrializarea — factor dinamizator al întregii economii”, în *Viața economică* nr. 17/1971.
- 3). Nicolae Ceaușescu : „Raport la Conferința Națională a P.C.R. din 19-21 iulie 1972”, Editura politică, București 1972, pag. 38.

Neopozitivismul

„Pozitivismul logic” sau „noul” pozitivism a fost elaborat în „Cercul vienez” (înființat în anii 1922—1923 pe lângă „Catedra de științe inductive” a lui M. Schlick) și a fost reprezentat de R. Carnap, O. Neurath, H. Feigl, Ph. Franck, H. Hahn, V. Kraft, K. Popper și alții. Afirmarea cea mai unitară a acestora a constituit-o manifestul-program din anul 1929, intitulat „Concepția științifică despre lume”, care formula teza principală a școlii: în descrierea științifică intră doar structura obiectelor (ordonarea lor formală), nu și esența lor. Între 1930—38 a apărut revista „Cunoașterea” („Erkenntnis”), în care s-a desfășurat celebra polemică în jurul „enunțurilor protocolare”, polemică al cărei epilog a fost formularea principiilor convenționalismului pozitivist în teoria cunoașterii și în interpretarea procesului de construire a limbajelor științei.

În strinsă legătură cu „Cercul vienez” (și tot ca școli ale „noului pozitivism”) au mai funcționat: „Asociația de filozofie empirică din Berlin” (H. Reichenbach, W. Dubislaw); „școala analitică” engleză (A. J. Ayer, C. G. Hempel); școala franceză (L. Rougier, J. Vuillemin etc.). Sub influența teoriilor „Cercului vienez” s-au desfășurat congresele internaționale de filozofie de la Paris (1935—1937), Copenhaga (1936), Cambridge (1938). În anul 1938 celebra școală vieneză s-a desființat, principalii ei reprezentanți emigrând în Anglia și S.U.A., unde au evoluat unii spre idealismul semantic (Carnap), alții spre poziții științifice, mai obiective (K. Popper). Activitatea neopozitivistilor s-a afirmat în numeroase reviste și enciclopedii de logică, filozofie a științei etc., dintre care amintim „Philosophy of Science” și „International Encyclopedia of Unified Science”.

„Pozitivismul logic” continuă să înțeleagă (ca și în concepția „atomismului logic” al lui Russell și Wittgenstein) filozofia ca analiză logică a limbajului științei. Spre deosebire de „atomismul logic” (care vrea să fie o ontologie), „noul pozitivism” se definește ca o filozofie a limbajului. Pornind de la faptul că structura gândirii se manifestă în structura limbajului, aceasta din urmă fiind singura care ne este dată nemijlocit, neopozitivistii consideră că înțelegerea structurii limbajului

este totodată și înțelegerea structurii gândirii.

În fond, se pierde din vedere aici autonomia gândirii, echivalându-se două structuri integrabile în mod diferit în totalitate (sistem): limbajul constituie sistemul de semne, care este condiție a exprimării gândirii ce se constituie ca teorie; nu trebuie de aceea, să neglijăm distincția între condițiile lingvistice de constituire a teoriei (condiții ce pot fi alese convențional) și teoria constituită, în care avem o cantitate de informație cu privire la o lume de obiecte (reale sau ideale) precisă.

Limbajul se definește în „Cercul vienez” ca fiind o expresie a conținutului gândirii, expresie realizată cu ajutorul sistemelor de semne. El nu mai exprimă sistemul „logicii universale” și nu mai poate fi un limbaj ideal (universal) ca în „principia Mathematica”, el o combinație de semne cărora trebuie să-i definim regulile sintactice și semantice. Mai mult, întrucât nu există limba unică, „ideală”, definirea sensului sau lipsei de sens, a caracterului tautologic sau netautologic depinde de limba pe care am acceptat-o într-un anumit caz. Cu aceasta se renunță și la ontologia „atomismului logic” și se accentuează tendința „antimetafizică” (antiontologistă) și convenționalismul în teoria științei și a cunoașterii în genere. Problema fundamentală devine problema verificării propozițiilor științei.

În analiza propozițiilor (enunțurilor) științifice, neopozitivistii ajung la o clasificare specială care, lăsând la o parte tezele filozofice convenționaliste și agnostice, se impune în orice analiză a enunțurilor. Distingem: (1) enunțuri analitice sau tautologii (care sînt, după neopozitivisti, enunțurile logicii și matematicii); (2) enunțuri sintetice sau despre fapte (în sfera științelor concrete); (3) enunțuri „metafizice” (despre existența obiectivă), enunțuri filozofice, pe care neopozitivismul le respinge de plano.

Principiul verificării acționează ca metodă de verificare a judecăților empirice, ca criteriu al sensului sau lipsei de sens. Distincția între verificare „actuală” și „potențială”, între „verificabilitate și falsificabilitate” etc., a complicat mult această discuție, care, indiferent de soluțiile pozitiviste, pune problema verificabilă a unor modalități con-

crete, operatorii, de determinare a sensului și a adevărului propozițiilor științei.

Conform „principiului verificării”, criteriul adevărului unei judecăți se află în concordanță cu experiența senzorială: definiția criteriului coincide cu definiția „adevărului empiric”; dacă o propoziție nu poate fi confruntată cu experiența, ea nu are sens. Iată acest principiu în formularea lui Ayer: „...un enunț are «în mod factual» un sens pentru o persoană dată, dacă și numai dacă ea știe cum să verifice propoziția pe care urmărește s-o exprime, adică dacă știe care observații ar conduce-o, în anumite condiții, la a accepta propoziția ca adevărată sau la a o respinge ca falsă” (A. J. Ayer, *Language, verité et logique*, Paris, 1956, p. 42). Deci, verificarea experimentală constă în confruntarea propoziției cu datul nemijlocit, iar ansamblul operațiilor de verificare a unei propoziții formează sensul ei științific: adevărul propoziției este identic cu sensul ei științific și, ca urmare, imposibilitatea verificării, în raport cu faptele, se identifică cu lipsa de sens.

Înțelegerea verificării ca senzorială duce la ideea că verificarea este un act unic individual, ceea ce antrenează un relativism total: propoziția verificată își pierde sensul îndată după verificare și cere o nouă verificare. De aceea, a fost nevoie să se găsească un punct de plecare în unele propoziții elementare care fixează „faptele” și astfel sînt considerate ca verificate. Acestea sînt „propozițiile protocolare”, în jurul cărora s-a purtat o largă discuție în revista „Erkenntnis”.

„Propozițiile protocolare” primesc sens de la fragmentul de experiență individuală fixat în ele. De unde atunci semnificația generală a protocolului? Aceasta a dus la constatarea că propozițiile nu se deosebesc doar în raport cu „faptele”, ci și în raport cu alte propoziții și, ca urmare, criteriul adevărului nu e numai acordul cu „datele experienței”, ci și acordul (coerența) propozițiilor una cu alta.

Trebuie să precizăm, încă, împotriva unei maniere învechite, care nu deosebea aspectul filozofic pozitivist de nivelele respective ale logicii și teoriei științei, că a-

ALEXANDRU BOBOC

(Continuare în pag. a VI a)

**ed. : Ce înțelegi prin a preda în
it modern după o programă cla-**

Deac : De exemplu, dacă predau
matematica la clasa a IX-a după o
gramă clasică, n-o să încep, așa
începe programa, ci cu cele trei
uni fundamentale pe care e clă-
toată matematica modernă : no-
tea de relație, noțiunea de mul-
e, noțiunea de structură. Intro-
ind noțiunea de mulțime, pot să
oduc și noțiunea de relație și
e celelalte expresii algebrice.

Ilie : Nu mi se pare bine. În fe-
acesta apare o discrepanță între
a ce elevii au în manual și ceea
află de la profesor în oră.

Dac : Este adevărat. Am cam
nas în urmă și cu manualele și cu
egerile de probleme. Eu am vrut
r să subliniez posibilitatea de a
e un învățământ modern în con-
ile actualelor programe și ma-
de, ale actualei dotări a învăță-
ntului.

Difuleasa : Modernizarea ne o-
ă să deplasăm accentul de pe ac-
tatea de predare, recepționare,
luare a rezultatelor, pe acțiunea
ntă să învețe pe elevi să gin-
sca logic. Avalanșa de informații
ntifice specifice epocii noastre a
enit copleșitoare. Elevii nu pot
ista. Dacă îi formăm astfel încît
gîndească, le dăm instrumentele
esare pentru a se orienta în a-
t aflax informațional. Eu predau
nțele sociale. La disciplina mea
adoptat următoarea modalitate
lucru. Le dau elevilor un frag-
nt dintr-o lucrare pe care îi soli-
să-l interpreteze lucrînd cu ma-
atoare, manuale și orice alte in-
umente ajutătoare.

Antoni : Cred că moderni-
ea învățămîntului nu poate fi
eleasă fără o clarificare prealabi-
a citorva elemente. În primul
d, trebuie să știm precis ce ne
punem să-l învățăm pe elev, ple-
d de la ceea ce dorim să cu-
ască el în momentul în care va
mina școala. Apoi, trebuie să sta-
im căile pe care le vom folosi
triu a-l învăța ceea ce va tre-
i să afle. Care sînt modalitățile
adevărat eficiente de studiu. Cu-
scînd aceste căi, va trebui să pre-
ăm ce trebuie să știe cei care
vor învăța pe elevi. Mai bine
e, care trebuie să fie profilul și
velul de pregătire al profesorilor
ce modalități pentru a realiza a-
astă pregătire vom utiliza. Bine-
eles, că, în același timp, — toa-
aceste aspecte pe care le enu-
r aici se află în strînsă corela-
— trebuie să știm pe cine vom
vîta, ce caracteristici au elevii
tră. Fiindcă nu se pot stabili
i modul de lucru, nici exigen-
e față de profesor, fără a avea
vedere caracteristicile materia-
ui uman asupra căruia se exer-
ă actul pedagogic. Cînd am sta-
it toate aceste elemente, trecem
pasul următor, selectarea și a-
narea materialului pe care îl vom
osi. În același timp, trebuie să
astruim metode de măsurare, a
ea ce va fi elevul atunci cînd vom
mina cursul, deci să proiectăm
tode de evaluare a rezultatelor,
e de a proiecta cursul. Veri-
area calității activității profesori-
va fi măsurată, astfel, prin e-
luarea calității pregătirii elevilor,
centul căzînd pe cel care învață
pe profesor.

Mocanu : Mi se pare demn de
inut din intervenția profesorului
toniu, să stabilim ce tipuri de
vătare vor avea loc și la ce ni-
l. În ce condiții se va desfășura
ocesul învățării, cum vom ține
ama de diferențele individuale
ntre elevi.

Red. : Ar fi interesant să aflăm
alte încercări de modernizare a
școlii.

R. Roșeanu : Am citit cîte ceva
spre activitățile în grup și am în-
ecat să realizez acest lucru la cla-
mea. Încercarea a fost facilita-
de faptul că am avut un cabi-
t. Pentru acest gen de activitate
esare nu numai mese, ci și
anumit tip de scaune. Încercarea
a dat rezultate extrem de in-

teresante. Am constatat că pot e-
labora lecții împreună cu elevii. S-a
lucrat în grupe de cîte 4 sau 5 e-
levi. Planul lecției a fost subdivi-
zat în funcție de efectivul clasei.
Fiecare grup de elevi a căpătat o
subtemă. Am avut o bibliotecă în
cabinet și am cronometrat numărul
de pagini pe care urma să-l citească
fiecare elev. Trebuie să mărturisesc
că pe această cale s-au formulat
concluzii mult mai interesante de-
cît le-aș fi putut formula singură.
Cu aceeași ocazie au ieșit la ivea-
lă și alte aspecte mai puțin agrea-
bile. Am constatat că nu toți ele-
vii știu ce este acela un rezumat sau
un conspect, deși ajunseseră în ul-
tima clasă de liceu.

G. Stănculescu : La istorie, dis-
ciplina pe care o predau eu, am a-
pelat la lucrul cu documente inter-
pretate de elevi și la lecții în mu-
zeu.

F. Deac : Este foarte important să
evaluăm precis nivelul de pregăti-
re al elevilor cu care vom lucra.
S-a dat aici un exemplu. Profesoa-
ra Roșeanu a făcut o experiență cu
elevii săi. A încercat să lucreze cu
ei, pe grupuri. Dar lucrînd, a con-
statat că unii dintre ei nu știu să
facă un rezumat sau un conspect.
Dacă aplicăm sistematic normele în-
vătămîntului modern, aceasta nu
trebuie să se întîmple. E ca și cum
te-ai apuca să înveți pe cineva să
bată la mașină, fără a te asigura
că cel pe care îl înveți știe să scrie
și să citească. Asta este la fel de
important și pentru profesor, ca și
pentru cel care învață.

E. Litman : În general, noi cam
facem după ureche încercările de
modernizare. Din păcate, nu dispu-
nem întodeauna de mijloacele ne-
cesare. De exemplu, atunci cînd
predau o poezie de Eminescu, pot
să cer elevilor să facă analiza a-
cesteia fiindcă găsesc destule cărți
pentru a da fiecărui elev cîte una.
Dar dacă este vorba de un alt au-
tor mai puțin editat, nu mai am
această posibilitate.

Red. : Intervențiile unora din
participanții la această discuție s-au

referit de preferință la probleme de
modernizare a conținutului și a teh-
nologiei didactice. Cu ce credeți că
ar trebui să înceapă modernizarea
conținutului învățămîntului ?

I. Antoniu : Cred că ar trebui să
precizăm mai întii ce discipline pre-
dăm astăzi în învățămînt. Există în
știință un proces de diversificare și
de integrare. Pe de o parte, științele
au căpătat o atît de mare complexi-
tate încît s-au divizat în subdis-
cipline. Pe de altă parte, nu mai
există discipline de pură speciali-
tate. Fiecare ramură științifică își
imprumută elemente din alte ra-
muri. Prin această prismă cred că
ar trebui revizuite și planurile de în-
vătămînt. Este necesar să ne răspun-
dem ce discipline trebuie să predăm
astăzi în învățămînt. Vom preda
științe integrate ? Care anume ști-
ințe integrate trebuie selecționate
pentru a fi predate. De ce să pre-
dăm matematica tradițională pînă în
clasa a IX-a ? De ce elevii să învețe
celula și la botanică și la zoologie și
la anatomie ? Cîte și care din disci-
pline trebuie să intre în planul de
învătămînt în funcție de profilul de
pregătire a elevului ?

Avînd valoare strict parțială, pă-
rerile pe care le-am redat mai sus
ne atrag atenția asupra unor pro-
bleme importante ale modernizării
învătămîntului. Am reținut astfel,
în primul rînd, că încă în momentul
de față noțiunea de modernizare nu
este suficient de clară și de riguros
delimitată pentru toți profesorii în
unul sau altele din aspectele ei. În
al doilea rînd, chiar în acele cazuri
în care conceptul de modernizare
are o anumită precizie — din pă-
cate precizia privește și niște false
sau incomplete accepțiuni — profe-
sorii reclamă dificultăți obiective de
traducere în practică a ideii de mo-
dernizare, dificultăți care privesc
organizarea învățămîntului, planu-
rile de învățămînt, programele, ma-
nualele și însăși pregătirea pedago-
gică. Sînt repere pe care trebuie să
le avem în vedere în vastul proces
de renovare a învățămîntului romă-
nese.

OCT. BUZESCU

Învățarea limbilor străine prin metoda audio-vizuală

În întîmpinarea celei de a 25-a aniversări
a Republicii scriitorul Maria Arsene s-a
întîlnit cu detașamentul de pionieri al Școlii
generale Nr. 180 din cartierul Grivița.

Discuțiile cu micii cititori în legătură cu
cartea acestuia „Eroi nu au vîrstă”, s-au
axat pe două teme principale : noțiunea de
erou, precum și diferența între condițiile de
viață ale tineretului în trecut și cele create
azi de regimul nostru.

În încheiere, scriitorul a semnat autografe
pentru tinerii cititori.

În ansamblul unităților din sistemul biblio-
tecelor județului Alba, biblioteca Casei
corpului didactic, nu demult înființată, im-
preună cu cabinetul de științe sociale alcă-
tuiește un punct de informare și documen-
tare pentru toate cadrele didactice din uni-
tățile școlare ale județului nostru.

Ea își înscrie pregnant prezența pe linia
propagării cunoștințelor politico-ideologice
și științifice în sprijinul perfecționării pro-
cesului didactic, al educației comuniste a tî-
nerei generații. Ea contribuie tot mai sub-
stantial atît la pregătirea de specialitate a
dascălilor, cît și la informarea lor cu cunoș-
tințe necesare activității instructiv-educative.

În același scop biblioteca Casei corpului
didactic dispune de o sală de lectură spa-
țioasă putînd fi consultate pe loc anumite
documente, periodice, cotidiene. În cadrul ei
funcționează și o secție de împrumut la do-
miciliu pentru cadrele didactice care se pre-
gătesc pentru obținerea gradelor didactice
sau pentru elaborarea unor lucrări metodi-
co-științifice. (Aurelia Șerban)

În Școala generală de 10 ani nr. 5 din Ca-
racal funcționează un cerc de artă plastică
în care lucrează 25 pionieri și pioniere cu
reale aptitudini pentru sculptură și pictură.
Elevii cercului au organizat cu lucrările lor,
două expoziții la Casa de cultură din orașul
Caracal. Fotografii ale sculpturilor au fost pu-
blicate în revista Cutezătorii și figurează
printre exponatele Casei memoriale „Ion
Creangă” din Iași, datorită faptului că elevii
noștri au sculptat figuri ale eroilor din po-
vestirile marelui scriitor. În acest trimestru,
elevii vor înființa în școală un punct mu-
zeistic, iar în cîntea zilei de 30 Decembrie
vor organiza o expoziție.

După ce au adunat recolta de pe cele 3
hectare ale micro-C.A.P.-ului de pe lângă
școală, elevii Școlii generale din camuna
Șeini, județul Maramureș, au ajutat la strîn-
sul recoltei de pe ogoarele și livezile între-
prinderilor socialiste din localitate. Un prim
bilanț făcut de conducerea școlii se concreți-
zează în următoarele cifre : porumb — 40
tone ; mere — 100 tone ; sfeclă furajeră —
500 tone ; porumb știuleți — 450 tone. De ase-
menea, elevii au recoltat 65 000 de stolonji de
căpșuni pentru plantat, asigurîndu-se astfel
recoltele viitoare. Nu putem să nu amintim
în acest context și de munca depusă de har-
nicii elevi ai școlii la sortarea celor 30 va-
goane de cartofi și la depozitarea porumbu-
lui în pătule. (Prof. Bălaj).

În aceste zile, Liceul din orașul Baraolt,
județul Covasna, își aniversază jubileul a
100 de ani de activitate. De-a lungul anilor,
generație după generație, de pe băncile acelu-
tui lăcaș de cultură s-au ridicat numeroși
intelectuali.

Astăzi, Liceul centenar se află într-o clă-
dire nouă, frumoasă și încăpătoare, fiind în-
zestrat cu ateliere și laboratoare, în care
fiii oamenilor muncii de naționalitate ma-
ghiară din bazinul carbonifer al Baraoltului,
ca de pretutindeni din țara noastră, își însu-
șesc știința de carte pe bazele unui învăță-
mînt tot mai modern.

La aniversarea unui secol de existență,
urăm școlii viață lungă și însemnate succese.

Sub egida Casei corpului didactic din
Arad, cu prilejul Anului internațional al
cărții și aniversării Republicii, în centrul
orașului s-a deschis o interesantă expoziție
de cărți pentru copii și tineret.

Punctul de atracție al expoziției (expozi-
ție cu vînzare) îl constituie compartimentul
destinat copiilor, unde organizatorii au dat
dovadă de multă ingeniozitate : păpuși și
personaje din basme, răzoiul Donald și
Mînitehnicus devin, ad-hoc, „activiști” ai
muncii cu cartea, recomandînd celor mai
mici cititori volumele prezente în standuri,
dezvăluîndu-le conținutul.

Expoziția a fost vizitată pînă în prezent
de peste 6000 de copii, înregistrînd o vin-
zare record. (Anton Ilia).

„RENDOCK“

- 1975

întâlnire în cosmos

Lexiconul de prescurtări, atât de variat în zilele noastre, s-a îmbogățit curind cu încă o noțiune. Formată din primele silabe ale cuvintelor „rendez-vous“ și „docking“ (întâlnire și cuplare), noua noțiune — rendock — semnifică, în limbajul specialiștilor în zborurile cosmice, întâlnirea și cuplarea prevăzută, pentru anul 1975, în vederea unui zbor spațial comun, a unei nave cosmice sovietice de tip „Soiuz“ și a unei nave americane de tip „Apollo“.

Programul operațiunii „rendock“, pus la punct în cadrul a patru întâlniri între oamenii de știință și inginerii sovietici cu colegii lor americani, are ca scop mărirea securității exploratorilor spațiului cosmic, un țel care se încadrează în condițiile cosmice adoptate de O.N.U.

Din materialele publicate pe această temă de presa sovietică și cea americană, se pot desprinde de pe acum, în linii mari, programul acestei întâlniri interesante în spațiul extraterestru.

Filmul zborului urmează să se deruleze în mai multe etape și anume:

— De pe cosmodromul Baikonur decolează o navă cosmică de tip „Soiuz“ având doi cosmonauți la bord și se înscrie pe o orbită circumterestră.

— 7 ore și 30 de minute mai târziu, la Cape Kennedy este lansată în spațiu o navă de tip „Apollo“, având la bord trei astronauți.

— Etapa „rendez-vous“-ului începe aproximativ 24 de ore după a doua lansare și se încheie după încă 24 de ore, la înălțimea de circa 260 km de Pământ prin cuplarea celor două nave. Pentru apropierea și cuplarea navelor se vor folosi mijloace radiotehnice, optice și electronice, precum și dispozitivele mecanice de cuplare cu care este înzestrată fiecare din ele.

— Cele două nave cuplate, care formează un singur aparat cosmic, cu o conducere și stabilitate unitară, vor rămâne în această formație aproximativ 48 de ore. În cursul a-

cestui interval de timp se vor efectua experiențe tehnico-științifice comune, diverse măsurători și alte determinări. Programul prevede și un schimb de echipaje: cite un cosmonaut sovietic va trece, succesiv, în nava „Apollo“, iar doi astronauți americani în nava „Soiuz“.

Etapa despărțirii cuprinde operațiile de separare propriu-zise, precum și îndepărtarea celor două nave una de cealaltă.

— Navele își vor continua apoi zborul separat, fiecare urmând să îndeplinească un program propriu.

— În sfârșit, ultima etapă a acestei experiențe prevede aprinderea motoarelor de frinare și aselenizarea navei „Soiuz“ pe teritoriul U.R.S.S., precum și amerizarea capsulei „Apollo“ cu astronauții americani într-o regiune dinaintea stabilită din Oceanul Pacific.

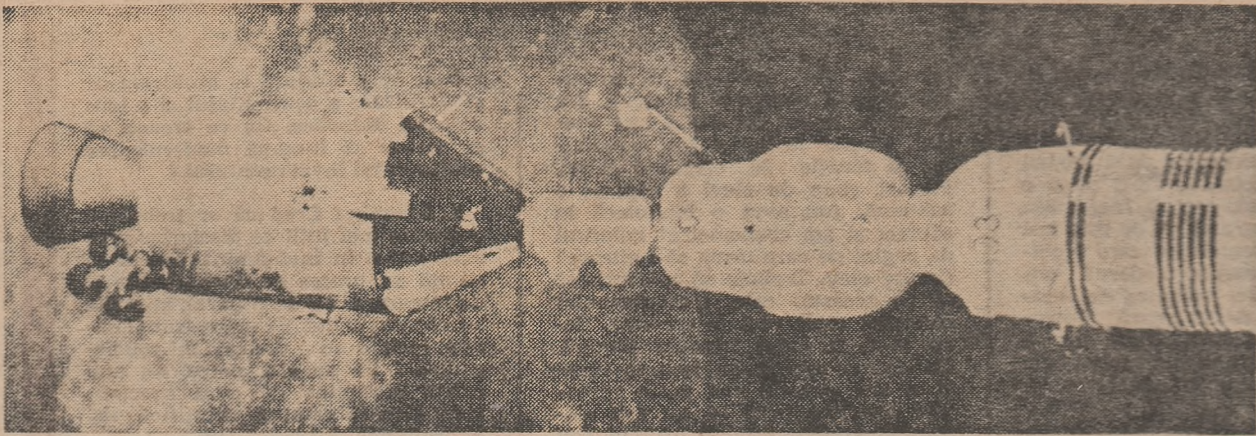
Programul mai prevede o serie de puncte care se referă la pregătirea participanților la acest zbor epocal. Astfel, fiecare echipaj va învăța limba partenerilor pentru a putea înțelege comunicările verbale și acțiunea, rapid, în consecință. De asemenea, membrii echipajului urmează să se familiarizeze cu instalațiile navei celeilalte părți. Cosmonauții și

astronauții vor efectua o perioadă comună de antrenament și vor studia noile sisteme de apropiere și cuplare, special elaborate în acest scop.

Cele două părți și-au exprimat speranța că efectuarea acestui zbor comun va constitui o importantă contribuție la perfecționarea și standardizarea aparatului de apropiere și cuplare, precum și a celorlalte elemente, ceea ce va fi de o mare însemnătate pentru organizarea unui serviciu de salvare în Cosmos în sensul convenției O.N.U., precum și pentru colaborarea internațională în vederea explorării și folosirii spațiului cosmic în scopuri pașnice.

Reflectind aceste nobile idei, ziarul „Pravda“ scria: „Înzestrarea navelor și stațiilor cosmice, având echipaje la bord, cu aparatură care permite efectuarea apropierii și cuplării între ele, urmărește scopul umanitar de a mări securitatea omului în Cosmos. Principala sarcină a zborului experimental al navelor „Soiuz“ și „Apollo“ este de a verifica soluțiile tehnice adoptate și capacitatea de funcționare a sistemelor“.

AL. DIMA

Cuplarea navelor „Soiuz“ și „Apollo“. Fotomontaj din revista franceză „La Recherche Spatiale“.

Interviu cu dr. docent VICTOR SĂHLEANU, director al Centrului de cercetări antropologice al Ministerului Educației și Învățămîntului

„INTRODUCERE CRITICĂ ÎN PSIHANALIZĂ“

În librării și biblioteci, în acest an ați fost prezent, dacă-mi amintesc bine, cu câteva cărți printre care „Știința și filozofia informației“ (Editura politică) și „Arta rece și știința fierbinte“ (Editura Cartea românească). Dacă prima se înscrie în actualitate tratând despre una din caracteristicile civilizației de azi — aceea de a fi o „rețea de informații, cealaltă — apărută cu ocazia Congresului Internațional de estetică — preconiza de viitor în care arta și știința să se împletească în creații demne de o nouă Renaștere. În acest context cum ați situa recenta apariție a cărții dv. „Introducere critică în psihanaliză“?

— Aș putea răspunde foarte scurt. Înainte de toate este ceea ce încearcă să spună titlul, o carte de informare critică pentru cititor, într-un domeniu complex, având numeroase implicații științifice și filozofice mai puțin cunoscute la noi. Tocmai absența îndelungată a unor lucrări consacrate psihanalizei (de la ultima ediție a volumului elaborat de dr. I. Popescu-Sibiu în perioada interbelică au trecut 25 de ani!), ne face să credem că „Introducere“ noastră va umple, parțial, un gol bibliografic, resimțit nu numai de specialiști sau de cei ce se ocupă cu studiul științelor sociale, ci și de variate categorii de intelectuali.

— Activitatea dv. publicistică acoperă sectoare foarte diferite — de la extremă specializare științifică până la probleme generale ale filozofiei: de asemenea, ea se converteste în lucrări de felurite niveluri Cui se adresează „Introducere“ despre care vorbim?

— Ea este o lucrare despre Psihanaliză privită în geneza, dezvoltarea, ramificațiile și ecourile sale. Să nu se confunde. Nu este o

lucrare de psihanaliză medicală sau de psihopatologie, dar poate fi utilă și medicilor. Lucrarea se adresează psihologilor, iar materialul informativ analizat în mare măsură cronologic, o situează în domeniul lucrărilor de istoria științei, dar ea cuprinde și probleme de resortul artei și filozofiei, deci deosebit de utilă celor ce studiază științele sociale. Fiind o critică „dialectică“ de pe pozițiile materialismului dialectic și istoric, ea este, în primul rând, o lucrare cu un profund conținut ideologic. Aș putea-o privi ca o sinteză multi și interdisciplinară, în spirit filozofic — adică teoretic, metodologic și umanist. Omul care vrea să se cunoască pe sine, ca fenomen unic în Univers, nu poate ignora problemele pe care le-a ridicat psihanaliza, debaterile în jurul lor, stadiul la care a ajuns știința în rezolvarea lor. Omul care vrea să înțeleagă cultura secolului nostru nu poate face abstracție de influențele pozitive sau negative, pe care le-a exercitat psihanaliza. Deci, pentru a răspunde succint la întrebarea dv. trebuie să precizez că lucrarea se adresează tuturor celor preocupati de studiul științelor sociale, psiho-

logilor, pedagogilor, cadrelor didactice care predau științele sociale în școli, medicilor, psihiatrilor etc.

— Cum se încadrează „Introducere“ printre lucrările dv. personale, de o atât de mare diversitate aparentă (de la matematică și poezie până la filozofia artei)?

— „Introducere“ face parte dintr-un ciclu de volume despre OM, deci dintr-o serie „antropologică“. Mai precis, ea se leagă de alte lucrări, care prezintă imaginea Omului, conturată prin date ale medicinei: Psihologie și medicină (realizată cu dr. A. Athanasiu) din care am publicat, un prim volum în vara acestor Homo patiens, aflată în portofoliul Editurii „Eminescu“ și „Teorii despre om în medicina contemporană“, încă pe șantier. Pe de altă parte „Introducere“ se conectează cu lucrările de sociologie (în curind va apare al IV-lea volum!). În sfârșit, nu este lipsit de interes să revin la sublinierea valențelor filozofice: există în „Introducere“ de exemplu, interpretări personale ce folosesc metodologia expusă într-o lucrare apărută tot în 1972, la Ed. politică în „Știința și filozofia informaticii“.

— Ce ar însemna pentru dv. autorii, un „succes“ al acestei lucrări?

— Aprecierea muncii noastre ca un aport de bună credință la lărgirea orizontului, la nuanțarea atitudinilor, la întărirea receptivității și a spiritului critic.

H. LEREA

BREVIAR

ȘTIINȚIFIC

În R.P. Bulgaria au fost puse la punct medicamente pe bază de venin de albine, cu efect terapeutic în reumatism, artroză, sciatică, miopatie, migală, leziuni vasculare etc.

Denumite „Mellivenon“, ele pot fi injectate în zona dureroasă cu ajutorul curentului galvanic, al undelor ultrasonore sau al aerosolilor. Iar unul dintre aceste medicamente, unguent, poate fi aplicat chiar de către bolnavi, fără nici un fel de aparatură medicală.

Veninul miraculos se obține prin electrostimularea albinelor, după care se purifică și se biofilizează în laborator.

Utilizarea luminii concentrate a razelor laser pentru a suda la loc retina delapitată a devenit azi un lucru banal. Pentru această operație, medicul concentrează energia imensă a laserului într-un punct micușor. Fasciculul de raze trece fără nici un efect dăunător prin cristalinul ochiului și apoi își eliberează sub forma căldurii puterea concentrată în zona durită de medic. E, cum s-ar spune, o operație fără sînge și fără amestecie (chirurgia bazată pe laser nu produce durere).

Din 1962, o echipă de medici din spitalele militare americane face cercetări pe două planuri: privind pe de o parte, posibilitățile noi de utilizare a laserului în medicină, iar, pe de altă parte, riscurile sale. Cercetătorii americani folosesc lasere într-o serie de operații care merg de la microchirurgie până la amputări și tratamentul cancerului. Ei au stabilit, în același timp, criteriile de securitate pentru lasere, a căror energie imensă ar putea face rău, dacă ar fi folosită necorespunzător.

Explorarea multiplelor posibilități de folosire a laserului (descoperit abia în 1960) rămâne încă o sarcină a acestui sfîrșit de veac. Se studiază în prezent eficacitatea laserului cu bioxid de carbon în chirurgia cancerului, iar dentiștii iau în considerare posibilitatea înlocuirii frezelor cu laserul în cămile dentare.

INSTRUIREA PROGRAMATĂ (I)

Teoria informației, teoria algoritmilor și programarea sînt capitolele ciberneticii care pot fi aplicate, prin instruirea programată în cercetarea pedagogică și practica învățămîntului. Organizată și orientată în conformitate cu modelul cibernetic al procesului de învățămînt, instruirea programată este un mod de învățare care poate asigura nu numai însușirea unui volum mai mare de informații, antrenarea și dezvoltarea capacităților de cunoaștere, ci și crearea acelor structuri operaționale intelectuale capabile de adaptare și acomodare la orice situații noi.

Rezultatele nesatisfăcătoare ale predării limbii materne au condus cercetătorii din acest domeniu la depistările cauzelor care generează această situație.

Una dintre acestea este și cunoașterea insuficientă a logicii interne a gramaticii limbii și a științelor ajutătoare. Aflarea acestei logici interne a modificat optica prin care erau privite predarea și însușirea acestei discipline. Rezultatele acestei acțiuni a fost elaborarea unui nou sistem logic al predării noțiunilor de limbă încă din anul 1964, sistem care constituie structura manualului programat de limba română, pentru învățători și profesori, realizat de noi în anul școlar 1964/1965 și experimentat în anii 1965/1966 și 1966/1967. În acest sistem sintaxa constituie pivotul în jurul căruia gravitează noțiunile de morfologie, fonetică, vocabular, ortografie, punctuație, stilistică etc. — acestea toate predîndu-se într-un flux continuu.

A doua cauză s-a constatat a fi metoda folosită în învățămîntul tradițional (actual). Analizîndu-se atît principiile după care se călăuzește predarea în momentul de față, cît și principiile instruirii programate, s-a urmărit o îmbinare armonioasă a lor care să le mărească eficiența și să le completeze într-o viziune științifică modernă.

Importanța principiului școlii active, acela al participării active și independente a elevului se mărește în cadrul instruirii programate prin faptul că aici întregul proces de învățămînt este rezultatul unei participări conștiente, bazată pe aportul personal al fiecărui elev, căruia, prin acest mod de participare, i se dezvoltă capacitățile de inovator și creator, rezultat al unei activități intelectuale independente, controlate, constatate și ușor de măsurat, reacțiile elevilor determinînd continua îmbunătățire a manualului, ceea ce nu se poate concepe în cazul manualelor existente.

Volumul de cunoștințe, priceperi și deprinderi, în învățămîntul actual, este prevăzut în programele și manualele școlare și împărțit în capitole, subcapitole, teme, lecții. Această divizare în instruirea programată poartă numele de **principiul pașilor mici**. Aici, unitățile acestea sînt mult mai numeroase, înlănțuite într-o logică strictă, deoarece elevul singur înaintează pe drumul cunoașterii problemei în ansamblu prin parcurgerea fiecărei secvențe, care corespunde unei informații simple și confirmate. Înțelegerea fiecărei părți a ansamblului este asigurată. În sistemul tradițional, dacă între unele verigi ale acestui lanț continuu lipsesc punctele de contact ale unei succesiuni logice, le creează învățătorul sau profesorul, prin măiestria sa didactică, fapt ce nu este posibil în instruirea programată, unde elevul lucrează singur pe textul programat, iar însușirea cunoștințelor trebuie să curgă ca o apă lină.

Principiul progresului gradat din predarea tradițională este dirijat în instruirea programată, unde logica strictă a însușirii cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor îl conduce pe elev „din treaptă-n treaptă” (din secvență în secvență), în așa fel încît întreaga materie să fie asimilată fără lacune, confirma-

Programarea — capitol al ciberneticii • Principiul pașilor mărunți • Individualizarea procesului introductiv • Sporierea eficienței principiilor didactice

rea sau infirmarea răspunsurilor aducînd un aport important pe parcursul însușirii, elevul fiind obligat însă ca pînă la urmă să răspundă el însuși, folosînd cunoștințele asimilate.

Constatîndu-se că aflarea imediată a soluției unei probleme constituie un stimulent puternic pentru elev, instruirea programată a ajuns să rezolve în mod practic principiul întăririi (verificării) imediate a răspunsului, deoarece în acest sistem elevul primește repede și repetat confirmarea răspunsului său. Fiecare unitate rațională care l-a obligat pe elev la efort este apreciată, spre deosebire de învățămîntul tradițional, unde aprecierile sînt globale.

Spre deosebire de metoda tradițională, unde principiul respectării particularităților individuale a rămas în bună măsură la stadiul de dezerat, instruirea programată oferă posibilitatea realizării depline a acestui principiu. Elevul, lucrînd pe manualul programat, este obli-

gat să desfășoare o activitate în mod individual. Ritmul în care abordează elementele succesive ale programei (manualului) este determinat de el însuși, realizînd astfel o reală individualizare a învățămîntului, nefiind obligat să rămînă în cadrul fix impus de învățămîntul colectiv.

Cercetări experimentale au dovedit că prea multe eșecuri în învățare descurajează pe elevi, împiedicîndu-i să-și folosească toate capacitățile intelectuale pentru a învinge dificultățile ivite. Mulți învățători și profesori, chiar în cadrul metodei tradiționale, caută să încurajeze pe elevi în eforturile lor. Această acțiune nu dă rezultatele dorite, de cele mai multe ori datorită lipsei de timp pentru asemenea preocupări în cadrul desfășurării lecției tradiționale. Instruirea programată, prin felul de elaborare a lecțiilor programate, permite elevului să obțină o mare majoritate de răspunsuri concrete prin modalități diferite de orientare către acestea.

Prezentarea cunoștințelor în ansambluri complexe (separate ramurile gramaticii și celelalte științe ajutătoare la limba română, de pildă), în metoda tradițională implică necesitatea repetării atît a cunoștințelor nou însușite, cît și a celor învățate mai înainte. Acest fel de repetiție este eliminat în instruirea programată, unde tendința este de a constitui etape simple în prezentarea cunoștințelor. Totuși, și aici repetarea unor informații se menține în diverse și multiple asociații, deoarece nu se poate afirma că prin instruirea programată se asigură fixarea definitivă a elementului nou din primul contact al elevului cu acesta. Orice secvență însă aduce prin cuprinsul ei o cantitate de informație. Instruirea programată trebuie să asigure — prin concepție și realizare — nu numai însușirea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, ci și formarea proceselor mintale, a structurilor operaționale cerute de însușirea și asimilarea cunoștințelor programate.

Ceea ce constituie valoarea deosebită a instruirii programate — concepută însă și pe baza teoriei privind formarea și dezvoltarea capacităților intelectuale — este faptul că cele mai importante principii didactice acționează concomitent cu programa (manualul programat) în fiecare moment din activitatea elevului.

Instruirea programată completează și mărește eficiența acestor principii, rezolvînd în bună măsură o serie de probleme ale învățămîntului, fără a le epuiza însă. Posibilitățile sporite pe care le oferă instruirea programată ne determină s-o folosim pentru realizarea cît mai deplină a cerințelor psihopedagogice chiar și în condițiile școlii actuale.

Prof. ȘTEFAN RĂDULESCU

La pupitrul de comandă

(Urmare din pag. a 5 a)

Editura
„Ion Creangă”
și copiii
De vorbă
cu poetul
Tiberiu Utan

strînsă legătură cu anumite evenimente din viața școlară și pionierescă, sau lucrările beletristice, reportajele inspirate nemijlocit din activitatea pionierilor. Și cu toate acestea, deocamdată, spațiul poligrafic și hîrtia, ce ne sînt repartizate, precum și posibilitățile noastre interne nu ne permit să acoperim toate nevoile lecturii copiilor, școlare sau extrașcolare, dar, repet, am convingerea că aceste lucruri vor fi rezolvate.

— Ce va oferi Editura „Ion Creangă” consumatorilor de literatură în general și școlărilor în special?

Ne propunem să sporim numărul de titluri din „Prima mea bibliotecă” și „Biblioteca școlărilor”. De asemenea, să obținem, pentru ele, pre-

fețe de bun nivel, să selectăm judicios textele și să realizăm o prezentare grafică de calitate, toate acestea constituînd un complex de factori de însemnătate egală în munca noastră.

Discuția a reliefat legătura strînsă care trebuie să existe între școală și activitatea editorială. Tineretul școlar, prin omogenitatea lui, prin modul de asimilare sistematic, ca și prin număr, constituie un public pretentiv, peste care nici o editură nu poate trece. Avînd în vedere înalta responsabilitate ce revine cărții și, în mod direct, editorilor în dirijarea procesului de formare al elevilor în personalități bine conturate apte să înțeleagă și să se integreze total în dinamica societății noastre socialiste, munca editorială din tara noastră trebuie să se apropie cît mai atent de procesul de învățămînt.

MATEMATICA,

o disciplină ușoară

În orice clasă, elevii se împart în privința progresului la matematici în două grupe: una care-și însușește ușor matematicile și cealaltă care-și însușește mai greu, indiferent de progresul la celelalte materii. Ne punem întrebarea: oare să fie normală, naturală această separare în două grupe a elevilor în privința posibilității de a-și însuși matematicile?... Oare să fie vorba de ceva care nu se poate înlătura?... Și oare de această separare să dăm creditul la clasă I?... Credem că de toate acestea ne putem convinge, foarte ușor, cercetând manualele de aritmetică de cl. I, II. Pentru o exemplificare mai ușoară ne vom referi la un manual mai vechi.

În aritmetica de cl. I (1960), de la pag. 1-27, se învață despre numerația de la 1, 2, 3... se rezervă câte două pagini, cu figuri colorate, reprezentând obiecte, ființe, scene, frumos colorate, interesante, distractive. În aceste condiții, se pune întrebarea: oare pînă la pag. 27 să se fi produs separarea elevilor în cele două grupe?... Răspunsul nu poate fi decît că acest lucru este evlu nu are de învățat decît numai numerația pînă la 10!... Ceva mai mult, orice copil, normal dezvoltat, deja știe să numere pînă la 10, ba încă și mai mult chiar din momentul cînd pune piciorul pe pragul școlii, și aceasta din viața de toate zilele, fără ca cineva din familie să se fi îngrijit în mod special de lucrul acesta. Prin urmare, dacă acești elevi ar fi să fie notați, ar trebui ca fiecare să primească 10 și deci pînă aici, nici vorbă nu poate fi de separarea în chestiune a elevilor. Se observă că în manual se insistă mult, chiar prea mult, asupra numerației pînă la 10. Credem că aceasta este dintr-un exces de zel și nu dintr-o necesitate.

De la pag. 27 pînă la pag. 70 se fac

operațiile de adunare și scădere. Avînd în vedere că aceste operații numai pînă la 10 sînt relativ ușoare, că elevul vine cu multe din ele știute deja de acasă, că în parte și aici se întrebunțează figuri intuitive și că aceste operații se învață timp de aproape jumătatea de an, căci pagina 70 este la jumătatea manualului, astfel încît, în acest timp, profesorul ar avea posibilitatea să se ocupe aproape de fiecare elev în parte, credem a nu fi exagerat să afirmăm că de data aceasta nu se poate a nu se reuși a se face ca

elevii clasei în general să obțină note între 8—10.

Numai de la pag. 70 încolo, pînă la sfîrșitul manualului (p. 140), încep operații mai dificile ca pînă aici, cu numerele pînă la 20, cu cele 4 operații aritmetice. Dar și aici abundă figuri intuitive.

ve; cu multe, foarte multe exerciții și probleme. În plus, elevul și-a căpătat un prieten credincios și nedespărțit: legătura cu betașoare, care face ca materia cea mai abstractă să devină cea mai concretă!...

Dacă așa stau lucrurile, atunci trebuie să nu credem să fie exagerat să afirmăm că oricine răsfoiește manualul de aritmetică de cl. I (1960) nu poate să nu ajungă la convingerea că toți elevii unei clase care învață după acest manual pot fi menținuți la un nivel de înțelegere ridicat la această materie și n-ar putea fi vorba de separarea în cele 2 grupe, toți pot promova fără corecții, lucru pentru care nu va fi necesar un efort special din partea profesorului sau elevilor. Pentru aceasta trebuie ca, în primul rînd, profesorul să aibă grijă ca totdeauna fiecare elev să activeze în oră și-n al doilea rînd ca toate problemele și exercițiile din manual să fie rezolvate de fiecare elev în parte, independent. A fi, dacă se cercetează aritmetica de cl. a II-a (1960), s-ar putea spune aproape întocmai ceea ce s-a spus despre aritmetica de cl. I. Și aici, observăm aceeași grijă din partea autorilor (și autori) și același exces de zel pentru a face ca manualul să fie cit mai asimilabil de către elevi. Nu trecem la manualele de clase superioare, căci, pe de o parte, desigur, chestiunea nu e așa de simplă ca pentru cl. I și II; pe de altă parte, noi ne propuseam să cercetăm faptul, dacă separarea elevilor în cele două grupe e un fenomen normal, natural, și-n cazul acesta, dacă începe chiar din clasa I. Și ne-am convins că nu e vorba de un fenomen natural, fatal; că acea separare se datorează deci anumitor cauze, care pot fi evitate. Și credem că se poate admite că ceea ce se întîmplă cu primele două clase se va întîmpla și cu celelalte.

Acum să observăm că pentru a evita separarea elevilor în cele 2 grupe, sau să o înlăturăm (dar mai greu) odată ce s-a manifestat, trebuie să procedăm astfel:

- activizarea tuturor elevilor în ora de clasă;
- să nu le permitem să aibă nici o întrerupere în lecțiile de matematică; aceste întreruperi sînt foarte dăunătoare și provoacă aparența de greutate în studiul matematicilor;
- să nu existe nici un exercițiu și nici o problemă din matematicile clasei respective care să nu fie rezolvate independent de toți elevii clasei.

Dacă se îndeplinesc aceste condiții, credem că este exclus ca să apară separarea în chestiune. Credem, de asemenea, că îndeplinirea condițiilor de mai sus nu e nicidecum grea.

Prof. emerit N. BOTEZATU
Turda

Deși articolul 66 din Regulamentul de funcționare a liceelor prevede că la licee, de regulă, nu se admit reexaminări, în toamna acestui an Ministerul Educației și Învățămîntului s-a văzut pus în situația să aprobule, în mod excepțional, re-darea unor examene de corigență în mai multe unități școlare. Anchetele întreprinse, în urma contestațiilor, au scos la iveală abuzuri și flagrante derogări de la litera Regulamentului săvîrșite de unele cadre didactice.

La Liceul de cultură generală din Bușteni, de pildă (obiectul matematică) s-au încălcat prevederile articolului 59 care precizează că examinarea elevului corigențat o face profesorul de specialitate (doar în mod excepțional altul decît cel care a predat în timpul anului), asistat de încă un profesor care predă același obiect sau unul înrudit. În plus, aici examenul a durat pînă la orele 12 noaptea! Lucrurile s-au petrecut în felul următor: Examenul de corigență (matematică) pentru elevii anilor II și III cursuri de zi (profesor examinator: Marius Constantinescu) era planificat inițial pentru orele 8 dimineața la data de 4 septembrie; cei de la seral (examinator: prof. Emilian Mihail)

REEXAMINĂRI

CU CÎNTEC

urmau să se prezinte la examen în aceeași zi, la orele 18. Cei doi profesori, evident, trebuiau să se asiste unul pe celălalt. Directorul liceului (Ovidiu Movilă), știind din alte împrejurări procedeele lor nu din cale afară de pure în timpul examenelor, a ținut cu tot dinadinsul să asiste și el. Dar în aceeași ocazie de liceu se desfășura și o sesiune de admitere, care reclama prezența obligatorie a directorului. Și atunci, în școală s-a pornit un vîrtej amețitor. La orele 18, 31 de corigenți de la cursurile de zi și 23 de la seral au dat împreună proba scrisă. La 19,30, a început oralul, în aceeași sală de clasă: pe o jumătate de tablă răs-

pundeau seraliștii, pe cealaltă — cei de la zi. „Examenul“ a continuat pînă la orele 24, cînd a fost întrerupt. A doua zi, spre seară, a fost reluat, durînd, de asemenea, pînă la miezul nopții. În aceste condiții, repetenții ieșeau din sală ca pe bandă rulantă: 12 de la seral și 11 de la zi. Și este explicabil! Ce răspunsuri mai poți da, în puterea nopții, oricît de bine ai fi pregătit, după ce ți-ai pierdut ziua întregă în școală, nemîncat și într-o apăsătoare stare de tensiune?!

Abateri de la Regulamentul privind examenele de corigență s-au mai semnalat la Liceul „G. Coșbuc“ din Capitală, la Liceul nr. 2 din ora-

șul Sf. Gheorghe ș.a. În cele ce urmează ne vom opri doar asupra unor întîmplări mai grave, petrecute la Liceul „N. Titulescu“ din Craiova. Aici, profesora de matematică, Evelina Stănescu, cum rezultă din ancheta întreprinsă, a pus mai presus de dinstelele unor oameni în devenire orgoliul și ambiția sa personală. Dincolo de faptul că subiectele la lucrările scrise prezentau un grad exagerat de dificultate, s-a mai putut constata că ele au fost corectate superficial, notate eronat, iar la oralul zero sau a aplicat chiar nota 0 (zero) cu scopul vădit de a lăsa pe unii elevi repetenți cu tot dinadinsul.

Față de asemenea abuzuri grave, față de încălcarea normelor regulamentare, Ministerul Educației și Învățămîntului a luat măsuri în consecință, stabilind totodată și sancțiunile de rigoare pentru cei vinovați. S-a dispus corigența elevilor nedreptățiți; reexaminarea de data aceasta pe teme legale au făcut să promoveze clasa elevii care merituau; ceilalți vor promova la anul, dacă se vor ține de carte. Dar pentru timpul irosit zadarnic, pentru nervii consumați, cine dă reexaminare?!

D. RACHIU

Haydn, Marcello,
Mozart

● E.C.E. 0.630. Simfonia nr. 6 în Re major de Haydn este prima lucrare din șirul celor peste o sută de simfonii scrise de clasicul german. Denumită mai întâi „Dimineața”, ea semnează certificatul de naștere al programatismului simfonic. Conținutul simfonic propriu-zis este prezentat de către o introducere care va deveni frecvență permanentă în lumea simfoniilor lui Haydn, iar Mozart și Beethoven vor scrie primele lucrări tot sub această influență formală. Orchestra introduce acum și un flaut în masa obișnuită a coardelor. Ulterior, folosirea a doi flauti va deveni, în cadrul simfoniei clasice, o lege neclintită de creație. Ca reminiscență a genului operei, aflat în plină înflorire (sec. XVIII), precum și a concerto grosso-ului, găsim în Simfonia „Dimineața” frecvente elemente de recitativ, precum și prezența unui grup concertino format din vioară și violoncel (părțile II, III și IV).

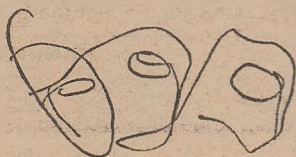
● A doua lucrare înscrisă pe disc face parte din culegerea **La Certa, Concerti di Eterio**, un ciclu de șase concerte semnate de Alessandro Marcello (1684—1750 ?) — socotit printre părinții genului concertant. Melosul care tinde să se emancipeze de sub tutela muzicii vocale și să atingă parametri de virtuozitate proprie, este purtat concertistic de oboi (sau flaut), însoțit de orchestra de coarde. Trebuie să vedem în aceste opusuri modele de virtuozitate solistică conceptuală ce depășesc apariția muzicală de care sînt însoțite frecvent.

● **Simfonia nr. 24 în Si bemol major K.V. 182** de W. A. Mozart. Concepută ca un autentic concert construit pe tiparul unei succesiuni: uvertură-concert-simfonie, acest disc reușește să ne prezinte, unitar, o anumită lume particulară, indiscutabil simfonică, dar aflată undeva în umbra clasicismului beethovenian, de pildă. Nu greșim dacă numim lucrările ca aparținând unui preclasicism simfonic. În această factură văd și principala sa utilitate didactică.

Despre Mozart, George Enescu nota: „Mozart e legendar. Departe de noi pretenția de a-i contesta acest privilegiu cu toate că, personal m-am deprins a-l socoti în raport cu Beethoven. Nu doar că eu compar pe acești doi oameni de geniu: văd bine, dimpotrivă, tot ce-i separă. Ceea ce este minunat la Mozart, ceea ce îl distinge cu totul de Beethoven e că el nu face niciodată experiențe. Niciodată nu dibuie. El merge drept la țintă, el «găsește» dintr-o dată”. Călăuzit de această indicație asupra intuiției mozartiene geniale și depășind cercul celor trei simfonii mozartiene mai cunoscute (Trilogia finală), remarcăm în Simfonia nr. 24 K.V. 182 structura asemănătoare unei uverturi italiene (repede-lent-repede) care încadrează un Andantino grazioso între un Allegro spiritoso și un Allegro finale, precum și intențiile de prelucrare a unui spirit folcloric dat (elementul secund din prima mișcare aminteste un dans vienez, precum și cântecul din mișcarea lentă).

Orchestra Academica a Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, condusă de valorosul dirijor Alexandru Sumski ne-a obișnuit cu interpretări-model. Oboistul Radu Chișu, laureat al câtorva concursuri internaționale, constituie o mândrie a artei interpretative românești contemporane. Și acest disc, prin interpretarea ce caracterizează participările lor, reprezintă o reușită certă.

ANTON DOGARU

ȘTEFAN BUDECĂ

Maia Mic

Expoziția pictorului Șt. Budecá

O reînviere cu pictorul Ștefan Budecá m-a readus în preajma lucrărilor sale și, spre surprinderea mea, multe dintre acestea sînt lucrări recente.

De la o etapă la alta lucrările expuse la expozițiile personale sau în grup, precum și cele neexpuse, din atelierul său, marchează evoluția sigură ce se remarcă prin bogăția cromatică, tehnica avansată a folosirii cușișului și conturarea identității sale picturale.

La majoritatea tablourilor sale, se evidențiază o subtilitate străină de înrîriri sau ecouri maladive, bazată pe stilizarea decorativă și care elimină succesiv elementele de informație și dexteritate pentru a reține trăsăturile fundamentale determinate și caracteristice ale motivelor.

De asemenea, ele reflectă și alte calități ale pictorului, avînd coloritul proaspăt vibrant și desenul cu o specifică subordonare ritmică interioară și temperamentul înclinat spre sinteze peisagistice.

Primoase calități de pastă și o deosebită sensibilitate a valorilor se reflectă în peisajele: „Comuna Ileana”, „Toamna bacoviană”, „Maia Mic”, precum și în flori. În natura statică pune o pasiune proaspătă și stăruință deosebită, fapt ce se constată fără greutate. Cele câteva compoziții originale, de obicei mici, se impun prin comunicativitate, vioiciune și însuflețirea coloristică încît te îndeamnă să prețuiești bogăția armoniei cromatice și arta originală a punerii pastei pe pînză. Ele impun noblețea stilului, cea robire mută și totuși plină de ferocitate a subiectelor făcînd din meșteșugita lor compunere o poezie optimistă a vieții.

În expozițiile din 1968, și 1970 unele dintre peisaje scoteau în evidență pregnantă predilecția sa pentru pitorescul împrejurimilor Capitalei și unor așezări rurale înfățișîndu-ri-l mult interiorizat, mai strîns în sine, calități evolute în lucrările recente.

O pasiune a pictorului o constituie florile și lucrările: „Bucet de regina nopții”, „Mirandrea”, „Narcise” și altele, compuse vertical sau orizontal exprimă structura compozițională plastică, ritmul, prospețimea coloritului și gândirea novatoare a artistului.

Bun desenator, cu o linie matură, sinceră, în care se deslușește experiența anilor de muncă susținută, îi dă siguranță și flexibilitate vibrantă.

Dacă în desen abordează cu succes portretul, nu în aceeași măsură s-a preocupat a-l prezenta în pastă, cu toate că are resurse multiple și în acest gen.

Îndrăznesc a-l întreba pe pictor, pe cînd o nouă expoziție? Răspunsul edifică asupra marilor opțiuni ale artistului: în curînd, în cinstea celei de a 25-a Aniversări a republicii.

ION STOICU

TVS integrată

Transmisiunea: 14 nov., ora 9.05

Reluare: 16 nov., ora 16, „Delta Dunării”.

În urma predării lecției „Delta Dunării” elevii trebuie:

1. Să poată preciza formele de relief existente în deltă;
 2. Să poată preciza specificul fiecărui relief din deltă din punct de vedere al florei, faunei, resurselor economice;
 3. Să poată amplasa pe harta deltei cel puțin două unități din fiecare tip de relief;
 4. Să poată explica formarea deltei, enumerînd cele 4 procese geomorfologice generatoare ale deltei (aluvionare, sedimentare, eroziune, subsidență);
 5. Să poată enumera bogățiile naturale ale deltei și centrele de valorificare a lor;
 6. Să poată evidenția unicitatea peisajului deltei.
- Aceste obiective se pot realiza în urma integrării emisiunii în ansamblul tehnologiei al lecției.
- Propunem un model posibil de structurare a lecției.

Înainte de emisiune

Profesorul, prin dialog, precizează procesul de formare a luncilor și evidențiază trăsăturile reliefului lor.

Elevii participă la dialog, deducînd trăsăturile caracteristice ale luncilor, mai ales prin com-

Modelul tehnologic al telelecției

„DELTA
DUNĂRII”

parație cu unitățile de relief vecine; amplasează pe harta fizică a R.S.R. luncile principalelor riuri interioare și lunca Dunării.

Includerea emisiunii în telelecție se face prin angajarea unui dialog privind procesul de formare a deltelor, ca fenomen specific fluviilor care deșează în mări închise.

Elevii amplasează pe harta fizică a lumii delte și estuare, participă la dialogul privind formarea deltelor și estuarelor identifică cu ajutorul planșelor, structura geologică a Deltei Dunării.

În continuare profesorul precizează cele trei procese geomorfologice principale generatoare ale deltei (aluvionare, sedimentare și eroziune); explică fenomenul de subsidență și, dacă este cazul, noțiunea de relief negativ și relief pozitiv; explică, de asemenea, noțiunea de colmatare.

Se anunță problematica emisiunii.

În timpul emisiunii

Elevii urmăresc emisiunea și notează genericele secvențelor din emisiune.

După emisiune

Se elucidează problemele neînțelese.

Elevii pot primi sarcina de a studia diapozitive color care prezintă elemente ale reliefului deltei, pentru a le recunoaște și caracteriza. Amplasează pe modelul mut formele de relief respective.

În continuare, prin dialogul condus de profesor, elevii deduc caracteristicile climatice ale deltei ca rezultat al interacțiunii factorilor climatici specifici.

Se accentuează unele aspecte ale economiei deltei.

Mijloacele de învățămînt recomandate:

— harta fizică a R.S.R., atlase școlare, harta fizică a lumii, harta Deltei Dunării, planșe cu profile geografice în grinduri fluviale și maritime, mesajul TV, modele mute cu conturul Deltei, diapozitive color cu elemente din relieful deltei.

Durata emisiunii 20 minute.

VICTORIA OPRESCU
și VIRGINIA CREȚU

ȘCOALA SOVIETICĂ DUPĂ O JUMĂTATE DE VEAC

Parcurgând un drum a cărui traiectorie se înscrie de la lichidarea neștiinței de carte și înfăptuirea învățămîntului obligatoriu de patru ani pentru toți copiii de vîrstă școlară, continuînd cu generalizarea învățămîntului de 7 ani, apoi de 8 ani și pînă la realizarea, în prezent, a învățămîntului mediu generalizat, sistemul școlar sovietic a acumulat o vastă experiență de organizare, structurare și de activitate didactică. El cuprinde, ca pretutîndeni, școli de toate tipurile, organizate în trepte corespunzătoare etapelor de vîrstă.

Încă din primele zile ale existenței sale, Statul sovietic a inclus educația preșcolară în sistemul instrucțiunii publice. De atunci și pînă acum, preocuparea pentru dezvoltarea acestei verigi a sistemului a constituit o preocupare constantă a politicii școlare.

În scopul instruirii generale a întregului tîneret a fost creată școala de 8 ani ca școală de bază în învățămînt general politehnic. În prezent există peste 200.000 de școli frecventate de aproximativ 50 milioane de elevi ceea ce este concludent pentru aprecierea nivelului de cultură ce se asigură poporului.

Modul de structurare a școlii de 8 ani reflectă tendințele moderne ale învățămîntului contemporan. Ea cuprinde două cicluri: unul elementar (compus din clasele I-III) și ciclul mediu (din clasele IV-VIII) în care se realizează studiul sistematic al celor mai multe obiecte de învățămînt și care îndeplinește, prin conținutul său și prin locul în sistem, funcții de orientare școlară a elevilor.

După promovarea clasei a VIII-a se produce prima diversificare pedagogică importantă, deschizîndu-se tinerilor mai multe căi de formare. Cei mai mulți tineri continuă studiile în clasele IX-X, terminînd școala medie completă. Alții se îndreaptă spre școli profesionale sau spre școli tehnice. Politica școlară în ultimii ani se caracterizează printr-o dezvoltare prioritară a învățămîntului profesional și tehnic prin care se realizează atît pregătirea generală cît și formarea profesională în vederea integrării sociale a tineretului.

Am vizitat recent școli din Uniunea Sovietică. În multitudinea impresiilor pe care le acumulează o astfel de vizită, unele sînt dominante și concludente pentru definirea direcțiilor de dezvoltare a școlii sovietice.

Școlile vizitate în Moscova și Erevan au trecut la organizarea activităților școlare pe cabinete. Clasa obișnuită este înlocuită acum de laborator, cabinet de lucru pe specialități, atelier.

Învățămîntul elementar înregistrează mutații esențiale atît în ceea ce privește sporirea eficienței sale pedagogice, cît și a rolului său social. În ultimii ani, durata ciclului elementar a fost redusă de la 4 la 3 ani. Paralel cu condensarea materialului de studiu și cu ordonarea lui în lumina unor principii noi care vizează întărirea funcției formative a conținutului instrucției pe această treaptă de școlaritate, în centrul preocupărilor se află realizarea unui program școlar prelungit pe toată ziua. În multe școli, din orașe, elevii claselor elementare, cu puține excepții, justificate, sînt antrenati în activitatea școlii de la orele 8.30 pînă la orele 17.00. Programul cuprinde, pe lîngă cursuri efectuate, în general, în prima jumătate de zi, studiu individual pentru pregătirea lecțiilor, activități cu bogat conținut educativ și reconfortante, pentru folosirea timpului liber. Adeseori, chiar unele activități din programul obligatoriu sînt programate în orele de după-amiază, realizîndu-se o dozare mai bună a eforturilor elevilor și o îmbinare rațională a activităților la clasă cu cele de mișcare fizică.

Consecvent principiului școlii unice, pentru toți copiii pînă la vîrsta de 14-15 ani, corelat cu înclinațiile și

Universitatea din Tbilisi — cu cele 15 facultăți — asigură pregătirea a 15 000 de studenți

aptitudinile elevilor, învățămîntul sovietic promovează totodată ideea unei instruirii diversificate, care este realizată în forme originale. Programul de studii, același pentru toți elevii pînă la clasa a VI-a, cuprinde la clasele VII-X, pe lîngă discipline obligatorii, comune tuturor claselor indiferent de profil, discipline și activități la alegere. Pentru 3-4 ore pe săptămînă, opțiunile făcute devin obligatorii, la care se adaugă altele, cu caracter facultativ. O astfel de modalitate de diversificare a studiilor se imbină cu profilarea ultimelor două clase ale școlii medii pe studii aprofundate al unor domenii științifice sau tehnice. La școala medie nr. 201 „Zoia Kosmodemianskaia” din Moscova de exemplu, una din clasele a IX-a este profilată pe studiul fizicii, elevii efectuînd 7 ore în plus pe săptămînă de fizică, alta pentru literatură-artă, alta pentru desen tehnic, existînd și o clasă pentru elevii nedecizi pentru o anumită direcție de formare. Sub influența acțiunii de orientare din partea școlii, elevii sînt cei care decid asupra profilului clasei pe care o frecventează.

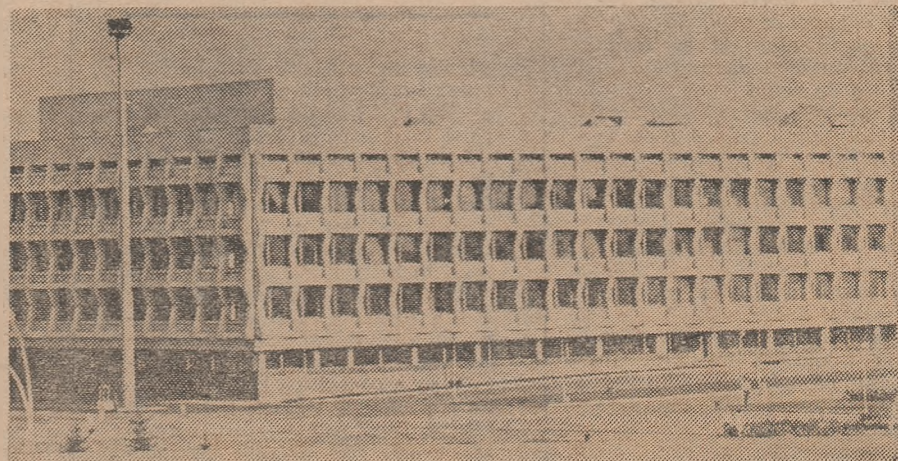
Este edificator faptul că, în structura planului de învățămînt al școlii medii, timpul afectat studiului disciplinelor umaniste, pe de o parte, și disciplinelor matematice și științelor naturii, pe de altă parte, este aproape egal, revenînd fiecărei grupe 39-40% din totalul orelor. Pe lîngă acestea, 10% din numărul orelor pentru disciplinele obligatorii în cei zece ani de studiu sînt rezervate pregătirii tehnico-practice, iar circa 12% servesc activităților de educație fizică și estetică.

Noile programe școlare de științele naturii și științele umaniste, generalizate în școli în anul școlar 1970/1971, acordă un loc considerabil aplicării cunoștințelor în diverse domenii ale activității umane. Numărul orelor consacrate lucrărilor experimentale, excursiilor și exercițiilor practice a fost mărit considerabil.

De asemenea, munca și instruirea politehnică constituie un element esențial al conținutului instrucției, fiind incluse ca discipline independente în planul de învățămînt al școlii medii. Ele cuprind obiective și sarcini eșalonate în 3 etape, ciclul elementar, mediu și superior, ținîndu-se seama de posibilitățile copiilor și de necesitatea asigurării continuității în formarea deprinderilor. Activitățile practice se bazează pe însușirea unui sistem de cunoștințe tehnice, urmărindu-se încă din primele clase dezvoltarea gîndirii tehnice a elevilor și înțelegerea proceselor tehnologice din ce în ce mai complexe.

În unele școli medii de cultură generală și politehnică, care dispun de condiții, se realizează o astfel de pregătire tehnică și practică, încît aceasta conduce la însușirea unei meserii, odată cu absolvirea școlii.

ION T. RADU
VASILE GEORGETA

Noua clădire a Institutului pedagogic din Ulianovsk

Din presa pedagogică de peste hotare

Revista „Familia și școala” editată în Uniunea Sovietică, care se adresează în primul rînd părinților, tinerilor școlari, publică în numărul din octombrie un interesant articol intitulat: „Prin eforturile conjugate ale familiei și școlii să ridicăm nivelul de cultură al copiilor și tîneretului”, semnat de A. Arseniev, în care este scoasă în evidență importanța generalizării învățămîntului general (mediu) obligatoriu.

„Nu este departe vremea cînd nici o profesiune nu va putea fi abordată fără o pregătire medie”, subliniază autorul. Factor de primă importanță în formarea unor tineri cu pregătire polyvalentă, învățămîntul de cultură generală va deschide drumul pentru rezolvarea optimă a sarcinilor politice, sociale și economice, trasate de Congresul al XXIV-lea al P.C.U.S., va contribui la mersul înainte al societății sovietice pe drumul comunismului. În realizarea acestui deziderat, o mare răspundere îi revine familiei, datoare să dea o îndrumare sănătoasă în alegerea profesiei copiilor.

Ultimul număr (nr. 3) al revistei de pedagogie „Teachers of the World” (Educatorii din lume), organ al Federației internaționale a sindicatelor din învățămînt, ce apare trimestrial în limbile engleză, franceză și germană, abordează o problemă bogată, prezentînd cititorilor, alături de unele documente importante, cu caracter general, luate în dezbateri la reuniunea de la Budapesta din luna iunie a.c. (Raportul Comitetului administrativ al F.I.S.E.).

Reține atenția studiul documentat al lui François Blanchard, „Problemele tinerilor educatori și rolul sindicatelor în soluționarea lor”, care pune accentul asupra necesității spri-

În Portugalia, manifestațiile studențești sînt reprimite cu brutalitate.

jinirii educatoilor începători de către instituțiile de resort, crearea pentru ei a unor condiții optime de viață și de muncă etc., precum și articole privind situația educației și învățămîntului din diverse țări ale lumii. În „Situația profesorilor din Nicaragua” și „Pentru o educație publică democratică în Portugalia”, sînt abordate sub un unghi critic condițiile precare create de conducerea dictatorială și reacționară ale acestor state învățămîntului și sistemului educațional.

Din suplimentul revistei desprindem: „Dezvoltarea sistemului educațional și educației secundare din R. P. Ungară” de Arpad Kiss, „Opțiunile profesionale ale elevilor și tinerilor din R. D. Germană”, de prof. dr. Willi Kuhrt, studii dense, conținînd un bogat material informativ, care ne familiarizează cu problemele actuale ale învățămîntului din țările amintite.

FLORICA SÂNDULESCU

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOS MUNTEANU